

Ve znik

L J U D I I Z R O J C A

TKO RANO RANI, PONOS ROJCA BRANI STR.6

**ANTIIFA
FESTIVAL.** STR. 5

**EU I
FINANCIRANJE
UDRUGA** STR. 10

Razgovor:
**Marlena
Plavšić** STR. 3

**KOCKARSKI
PROBLEMI
MLADIH** STR. 14

**Ljudi iz
Rojca** STR. 12

Vrijeme za nove zajedničke platforme

Uvodu ovog broja Veznika pokušat ću dati svoju percepciju stanja civilnog društva u Istarskoj županiji. Za civilni se sektor obično kaže da bi trebao služiti kao korektiv vlasti te da bez njega i slobodnih medija nema prave demokracije. To zapravo znači da putem formalno ili neformalno organiziranih grupa, građani imaju pravo ali i obavezu preispitivati odluke svojih lokalnih vlasti te sudjelovati u donošenju odluka od značaja za širu javnost. Prilikom izrade ove analize stanja civilnog društva u 2011. godina uzet ću u obzir kriterije koji su korišteni u Ceraneovom istraživanju "Indeks civilnog društva u Hrvatskoj 2009.-2010.", a to su: razina građanske participacije i aktivizma, utjecajnost udruga, održivost organizacija te okruženje u kojem djeluju. Naglašavam da se ovdje radi o mojoj subjektivnoj analizi.

Najbolja se situacija čini s razinom građanske participacije i okruženja u kojem djeluju. Participacija je veća u slučajevima humanitarnih akcija i solidarnosti građana uzrokovane negativnim utjecajima ekonomske krize, što je nažalost čest slučaj. Okruženje u kojoj udruge djeluju se u posljednjih deset godina mijenjalo na bolje, ali s obzirom na re-

RIJEČ UREDNIKA

lativnu razvijenost Istarske županije u odnosu na ostatak zemlje, to se i očekivalo. Udruge su prepoznate u medijima, ali se često njihov rad prati na razini trenutnih aktivnosti. Nedostaje teksta u kojima bi se detaljnije objasnilo građanima koja je uloga organizacija, njihova misija, vrijednosti koje promiču i doprinos u društvu. Činjenica je da među udrugama nedostaje znanja o komunikaciji s medijima i sustavnom te pravovremenom informiranju javnosti putem medija.

Najslabije stojimo s razinom utjecajnosti udruga i održivosti organizacija. Upravo sa svrhom stabilizacije rada organizacija civilnog društva osnovane su Zaklade na nacionalnom ali i lokalnom nivou. Svakako dobra ideja, međutim s obzirom na njihov stvarni efekt u razvoju civilnog društva već određeno vrijeme, spomenute su zaklade postale same sebi svrha. Dobar dio ionako oskudnih financijskih sredstava troše na svoj, često rastrošan birokratski aparat a ciljevi djelovanja su im usmjereni na vlastito preživljavanje, a ne potrebama svojih korisnika, tj. organizacijama civilnog društva. Iskreno se nadam da su one same toga svjesne i da će na vrijeme reagirati kako se ova, inače dobra ideja ne bi izjalovila u praksi.

Obnašatelji vlasti često su tijekom 2011. pokazali da ne razumiju u potpunosti ulogu civilnog društva te ih još uvijek doživljavaju kao protivnike ili opasnost, manje kao partnere koji u velikoj mjeri mogu poboljšati rad javne uprave a samim time i kvalitetu života u lokalnoj sredini. Ono što se može zamjeriti organizacijama civilnog društva jest da svoj rad ponekad precjenjuju i smatraju ga vrijednijim nego rad ostalih dionika. Među udrugama prevladava mišljenje kako je moguće kvalitet-

nije komunicirati s tijelima županijskih vlasti nego s predstavnicima grada Pule, čemu je najvjerojatnije uzrok kvaliteta kadra zaposlenog u javnoj upravi.

Iako ekonomska kriza predstavlja vrlo veliku nepovoljnost za daljnju održivost i rad udruga te gotovo da se može reći opstanak pojedinih udruga, ponekad niti te turbulencije nisu loše jer se pojedine udruge uspavaju i postanu same sebi svrha. U razdoblju pred nama će stoga biti nužno umrežavanje većih i iskusnijih udruga s manjim, novijim inicijativama koje često nose neke nove, svježije ideje i ljude. Također, bit će nužno stvaranje određenih platformi i saveza za zajedničko zagovaranje i omogućavanje većeg utjecaja u društvu. U tom smislu kao najpozitivnije pomake u samom razvoju civilnog sektora predstavlja Inicijativa osnivanja volonterskog centra Istre, zatim osnivanje Saveza udruga Rojca te veći angažman predstavnika civilnog sektora u raznim savjetodavnim tijelima i kulturnim vijećima na razini gradova ali i Istarske županije. Najpozitivniji primjer zagovaračke aktivnosti je svakako slučaj uvažavanja tužbe koju je Zelena Istra u suradnji sa Zelenom akcijom podnijela nadležnim instancama o prihvatljivosti za okoliš zahvata izgradnje golf igrališta Brkač kraj Motovuna.

Na kraju ovog članka mogu vam samo poželjeti da u 2012. bude pozitivnih pomaka u smislu održivosti organizacija ali i veće utjecajnosti, odnosno iskrenijeg partnerskog odnosa između civilnog i javnog sektora, koji je nužan u ova krizna vremena.

Prije svega, kolegama iz ostalih udruga poželio bih da ne dozvole da malodušnost i sebičnost zavladaju civilnim sektorom pod pritiskom ekonomske krize i ponekad ne baš efikasne javne uprave. I naravno, budite proaktivni, jer kako bi rekao irski pisac George Bernard Shaw: "Pobrnite se da dobijete ono što volite, inače će vas prisiliti da volite ono što dobijete."

Marino Jurcan

IMPRESSUM

GODINA: I
BROJ: 2
STUDENI 2011.

IZDAVAČ:
Udruga Metamedij, Gajeva 3, 52100 Pula
e-mail: contact@metamedia.hr
www.metamedia.hr

NOVINARSKI TIM:
Vlasta Vujačić
Marina Puh
Nevena Trgovčić
Irena Burba

UREDNIČKI TIM:
Rudija Pavličević, Svetlana Stojanović,
Irena Burba, Marino Jurcan

UREDNIK: Marino Jurcan

FOTOGRAFIJA:
Studio Kapula
arhiva udruga iz Rojca
arhiva udruge Metamedij
Andreas Kancelar

Fotografija na naslovnici: ?

DIZAJN I PRIJELOM: Vjeran Juhas

NAKLADA: 2000

Tiskanje ove publikacije omogućeno je sredstvima Ministarstva kulture Republike Hrvatske kroz projekt "Made in Rojč" (ugovor br.33-253-11, Klasa: 612-01/10-04/0274, Urbroj: 532-05-01/4-1102), Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti kroz projekt "Kreiraj i u zdravim navikama uživaj" (ugovor Klasa: 230-02/11-0004/240, Ur. Broj 519-06/2-1-11-MG), Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva kroz PP6 potporu (ugovor Klasa: 421-02/08-PP-6/01-2, Urbroj: 07578-10-01) te Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija kroz projekt "Eurostep" (ugovor Klasa: 402-07/11-0601/38, Urbroj: 521-VIII-01-03-11-03)

Mišljenja izražena u ovoj publikaciji su mišljenja autora i ne izražavaju nužno stajalište izdavača i donatora. Zahvaljujemo svim volonterima, suradnicima, prijateljima i podupirateljima

Republika Hrvatska
Ministarstvo obitelji, branitelja
i međugeneracijske solidarnosti

Republika Hrvatska
Ministarstvo vanjskih poslova
i europskih integracija

Nacionalna
zaklada za
razvoj
civilnoga
društva

ANKETA: MEĐUNARODNI DAN LJUDSKIH PRAVA

Godine 1948., točnije 10 prosinca, potpisana je Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima, odnosno prvi je put u povijesti čovječanstva priznato pravo svih ljudi na "život, slobodu i sigurnost... bez ikakvih razlika". Bio je to ujedno i datum kada je postavljen kamen temeljac za Međunarodni dan ljudskih prava. Osim navedenog, ovaj datum predstavlja i prekretnicu u suvremenoj povijesti, budući da je tada svijet udruženo stalo na kraj genocidu nastalom tijekom Drugog svjetskog rata. Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima jedno je od prvih značajnijih dostignuća Ujedinjenih nacija, a kao dokument predstavlja osnovnu filozofiju pravno obavezujućih međunarodnih instrumenata nastalih nakon 1948. godine. Iako Deklaracija sadrži 30 zasebnih članaka o kojima bismo mogli nadugačko i naširoko raspravljati, upravo je u 2. članku iznesena poruka za bolji, jednostavniji i uspješniji suživot.

Članak 2. Opće deklaracije o ljudskim pravima „Svakome su dostupna sva prava i slobode navedene u ovoj Deklaraciji, bez diskriminacije bilo koje vrste poput rase, boje kože, spola, jezika, vjerskog, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnosti ili društvenog porijekla, imovinskog statusa, statusa stečenog rođenjem ili bilo kojeg drugog statusa.“

Što naši, nasumce odabrani sugrađani, razli-

čitog spola i dobi, misle o Međunarodnom danu ljudskih prava, o svojim pravima, poštovanju tuđih i kršenju istih. Potom smo ih pitali o stavu njihove okoline, primjerice, kada bi svog novog prijatelja predstavio/la kao pripadnika/icu druge rase, vjere, spolne opredijeljenosti ili nacionalnosti...I na kraju, naše smo sugovornike zamolili da nam kažu koja ljudska prava smatraju osobito važnim, za koja se zalažu ili bi se zalagali kad bi imali priliku.

PATRIK PAMIĆ, elektroinstalater (18 godina)

Ne razmišljam o Međunarodnom danu ljudskih prava. Smatram da imam neka prava, ali mi nisu u potpunosti osigurana, a tuđa poštujem skoro uvijek. Imam prijatelja i poznanika kojima bi smetalo da mi je najbolji prijatelj druge vjere, boje ili nacionalnosti, ali također i onih kojima je to svejedno. Da sam u poziciji, sigurno bih se borio za slobodu govora.

ŽAKLINA PODKRAJAC, trgovac (40 godina)

Međunarodni dan ljudskih prava trebao bi nas asocirati slobodu, demokraciju, jednakost i ljudsko dostojanstvo. Moja ljudska prava, kao i većini ljudi koji žive u Hrvatskoj, nisu u potpunosti osigurana. Osobno poštujem tuđa ljudska prava, barem ona kojih sam svjesna. Nastojim živjeti pošteno i odgovorno, a cilj mi je ne činiti drugima ono što ne bih željela da se i meni dogodi. Nažalost, svjedoci smo svakodnevnog kršenja životnih sloboda, u suprotnom, ne bi bilo toliko bijede i siromaštva. Sretna sam jer sam okružena prijateljima čiji je odgoj nalaže da poštuju čovjeka kao čovjeka, bez obzira na rasu, spolnu opredijeljenost ili vjeru. Težimo harmoniji među ljudima i općem dobru. Kad bih mogla

nešto promijeniti, svakako bih se zalagala za pravo dostojanstvenog življenja.

MARKO LEGOVIĆ, strojarski tehničar (35 godina)

Međunarodni dan ljudskih prava asocira me na dan kada se ljude podsjećaju da postoje ljudska prava koja bi trebalo poštovati. Nisam se našao u situaciji da su moja ljudska prava bila kršena tako da ne znam bi li neka institucija reagirala u slučaju da je potrebno. Poštujem tuđa prava. Danas se sve više susrećemo s vjerskim i seksualnim razlikovnostima, a poštivanje tih različitosti je moj način priznavanja tuđih ljudskih prava. Mislim da smo mi, u Hrvatskoj, svi bili svjedoci kršenja ljudskih prava tijekom održavanja raznih Pride mimohoda. Koliko poznajem svoje prijatelje njima ne bi smetalo da ja na primjer imam prijateljicu/prijatelja druge rase, boje, vjere ili sl. i prihvatili bi tu osobu bez pitanja. Iako su sva ljudska prava vrlo bitna, u sredini kojoj se krećem temeljna ljudska prava kao pravo na život su više-manje zaštićena. Mislim da je u tranzicijskim zemljama pravo na slobodu govora još uvijek najugroženije od strane sprege vlasti i interesa moćnih pojedinaca.

PETRA VALKOVIĆ, prof. hrvatskog jezika i književnosti i povijesti, nezaposlena (28 godina)

Međunarodni dan ljudskih prava me asocira na obilježavanje borbe protiv netolerancije, nasilja i diskriminacije. Meni su kao osobi s nekim mojim stavovima ljudska prava osigurana, a koliko se poštuju, to je pitanje... Naravno, ja poštuju tuđa prava. Poštujem prava manjina, ne diskriminiram a i poštuju prava na privatnost. Posvjedočila sam pri-

mjeru kršenja ljudskih prava i nisam se s time slagala. Radilo se o vrijeđanju na nacionalnoj osnovi, odnosno zbog manjinske pripadnosti i spolnoj diskriminaciji. Moji prijateljice/prijatelji ne bi loše reagirali da mi je najbolji prijatelj/ica druge rase, boje, vjere ili sl. Moje društvo je društvo koje prihvaća razlike. Kada bih mogla utjecati na poštivanje ljudskih prava najviše bih se zalagala za pravo izražavanja javnog mišljenja.

RAZGOVOR: **Marlena Plavšić, psihologinja i magistrica znanosti**

Ljudska prava = obveze

Povodom Međunarodnog dana ljudskih prava koji se obilježava 10. prosinca 2011. godine razgovarali smo s Marlenom Plavšić, psihologinjom i magisticom znanosti. Mnogi je znaju kao dugogodišnju aktivisticu udruge Suncokret te prvu predsjednicu Vijeća udruga Rojca. Jedna je i od nekolicine aktivista iz Rojca koji su s vremenom rad u udruzi zamijenili radom na Sveučilištu J. Dobrile u Puli gdje je trenutačno asistentica u nekoliko kolegija psihologije.

- Marlena, poštuju li se ljudska prava u našoj lokalnoj sredini, koja više, a koja manje?

Postoji nekoliko godišnjih izvještaja (što inozemnih, što domaćih) u kojima se može pročitati o poštivanju ljudskih prava u Hrvatskoj. Ukratko, što se zakonodavstva tiče, tu je situacija dosta dobra. Što se primjene zakona tiče, situacija je lošija i to je dijelom u tim izvještajima također navedeno. Od onoga što se uglavnom poštuje, slažem se s tim izvještajima, to su: pravo na slobodno kretanje, slobodno udruživanje, sudjelovanje u kulturnom životu zajednice, na političke izbore. Ona koja se manje poštuju su, na primjer: pravo na djelotvorno pravno sredstvo (dovoljno je ako se samo gleda broj sudskih predmeta i trajanje procesa), pravo na to da nitko ne smije biti podvrgnut samovoljnom miješanju u njegov privatni život, pravo na stupanje u brak osobama istog spola, pravo na rad, slobodan izbor zaposlenja, pravedne i primjerene uvjete rada i na zaštitu od nezaposlenosti, pravo na jednaku naknadu za jednak rad, pravo na besplatno obrazovanje (pogotovo u visokom školstvu).

I naravno, cijeli je spektar ostalih prava u kojima će netko tvrditi da se poštuju, a netko da se ne poštuju (npr. pravo na jednakost pred zakonom i jednaku pravnu zaštitu, pravo na slobodu mišljenja i izražavanja, pravo na odmor i slobodno vrijeme, uključujući razumno ograničenje radnih sati i periodični plaćeni dopust, pravo na socijalnu sigurnost).

No ono što se meni čini posebno zanimljivim istaknuti jest da Opća deklaracija o ljudskim pravima ne navodi samo prava. U čl. 29. stoji da Svatko ima obveze prema zajednici u kojoj je moguć slobodan i cjelovit razvoj njegove osobnosti. Isti članak navodi da u korištenju svojih prava treba priznavati i poštovati prava i slobode drugih, ispunjavati pravedne zahtjeve morala, javnog reda i općeg blagostanja u demokratskom društvu. To smo ponekad skloni smetnuti s uma.

- S obzirom da si još od 90-tih uključena u rad s ljudima, često i s marginaliziranim skupinama, primjećuješ li da se promijenila situacija u kontekstu poštivanja ljudskih prava?

Radi se o dva procesa. Jedan se odnosi na mijenjanje naše svijest o tome što su ljudska prava i koja su naša očekivanja prema njihovoj zaštiti. Drugi se odnosi na doživljaj jesu li ljudska prava poštovana ili nisu. Sigurno je došlo do sve bolje upućenosti ljudi u to što su to ljudska prava. O tome se uči u školi, može se čuti i pročitati u medijima, a velika je uloga i organizacija civilnog društva koje promoviraju ljudska prava u prepoznatim i medijski popraćenim kampanjama. I procesi vezani za pridruživanje Europskoj uniji učestalo spominju ljudska prava, pa je i to doprinijelo da su ljudi sve izloženiji i upoznatiji barem s terminom, ako već ne i sa svime što to uključuje. Kako su devedesete bile najintenzivnije obilježene ratom, tako su se ljudska prava jasno vezala uz kršenje nekih prava koja danas u tolikoj mjeri sigurno nisu više ugrožena (npr. sloboda kretanja, pravo da se ne bude mučen, lišen slobode bez pravičnog suđenja, i sl.). Dvadeset godina kasnije situacija je drugačija, povoljnija. No u današnje vrijeme mnogi ljudi imaju veća očekivanja od poštivanja ljudskih prava i ne zadovoljavaju se samo s činjenicom da se mogu, na primjer, slobodnije kretati. Uzet ću samo jedan primjer – Čl. 25. spomenute deklaracije kaže: Svatko ima pravo na životni standard koji odgovara zdravlju i dobrobiti njega samoga i njegove obitelji. Oko toga, složiti ćemo se, mnogi će ljudi osjetiti da njihovo ljudsko pravo nije ostvareno.

- Kako civilno društvo može sudjelovati i utjecati na promjene, postoje li neki primjeri dobre prakse?

Civilno društvo djeluje i utječe na promjene na dva načina. Jedan je promptni, poput hitnih intervencija, u kojem civilno društvo reagira kad se pojavi neki gorući problem. To je onaj aktivizam koji je vidljiv, koji dobije svoje mjesto u medijima, a mediji mu i trebaju kao saveznici za ostvarenje cilja. Drugi je način manje vidljiv, on ima dugoročnije ciljeve i često nije posebno atraktivan jer provodi programe koji ne daju brze rezultate. Za prvi primjer uzet ću naše lokalne akcije koje su potekle iz Rojca – mirnohod protiv nasilja na koji se odazvao velik broj građana i građanki koji su pokazali svoj stav o nasilju, te akciju za Rojca koja je pokazala brigu korisnika Rojca za korištenje parkirališnog prostora. To su bile afirmativne akcije s dozvolom za javna okupljanja koje su ostvarile svoje ciljeve. Za drugi primjer navodim rad organizacija civilnog društva na pripremi Zakona o volonterstvu koji regulira nešto što dotad nije bilo uopće regulirano, odnosno imalo je neke neprimjerene opise u različitim zakonima. Dakle, rad na konstruiranju zakona posljedica je dužeg rada, a njegovo donošenje ima dugotrajnije posljedice. Ujedno koristim ovaj razgovor da volonterima i volonterkama čestitam Međunarodni Dan volontera 5. 12.

- Čine li političari dovoljno kako bi utjecali na razvoj svijesti o važnosti ljudskih prava?

Čine neke stvari, ali ne čine dovoljno. Kad kažem neke stvari onda prvenstveno mislim na zakonodavnu vlast. Dakle, političari i političarke su ti koji su usvojili (često na prijedlog ne-političara i često prema uputama inozemnih vijeća, organizacija i sl.) neke zakone koji imaju svoje posljedice u zaštiti ljudskih prava (npr. Zakon o suzbijanju diskriminacije, Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći, Zakon o ravnopravnosti spolova). Navest ću jedan pozitivan primjer. Prije donošenja Zakona o ravnopravnosti spolova znalo se dogoditi da (neki) pravnici i pravnice nisu željeli napisati ženskoj osobi da je, npr. predsjednica nego predsjednik jer je riječ u zakonu navedena samo u muškom rodu. To je, naravno, sasvim apsurdno, ali ako su učili da pojmovi smiju biti navedeni isključivo onako kako stoji u zakonu, onda ti pravnici i pravnice nisu grijehili. Sada je to zakonski uređeno.

A kad kažem da ne čine dovoljno, onda mislim na primjere gdje političari i političarke iznose diskriminacijske stavove koji se mogu čuti i u saboru. Mislim i na korupciju koja se ne sankcionira, a najviše mislim na vođenje politike koja ljudima onemogućuje ostvarenje ljudskih prava kao što su, pravo na rad uz primjerenu naknadu, pravo na zaštitu od nezaposlenosti, pravo na besplatno obrazovanje, da nabrojim samo neke.

- Kako gledaš na jačanje utjecaja desno nastrojenih stranaka i pokreta u Zapadnoj Europi?

Ljudi imaju različite identitete, kako pojedinačne, tako i grupne. Od grupnih identiteta, netko se može identificirati sa svojom strukom, etničkom grupom, navijačkom grupom, ekipom s posla, itd. Kada dođe do doživljaja ugroženosti (života, zdravlja, statusa, prava,...), jedan od načina kako se ljudi pokušavaju s time nositi je da krivca za to vide u drugima, a to su oni iz druge grupe/drugih grupa. Tada sve više naglašavaju razliku između svoje grupe i druge grupe, do toga da im ta različitost bude razlog za izravne obračune. To, međutim, ne vodi nikakvim rješenjima. Naravno, ove jednostavne zakonitosti jako dobro znaju svi oni kojima zavade odgovaraju, pa oni i induciraju i potenciraju osjećaj prijetnje i razlike među grupama. To je, barem nama na jugoistoku Europe, vrlo dobro znano. Ključno je da se ljudi osjećaju ugroženo i nesigurno, a za to razlozi mogu biti različiti. U zadnje vrijeme to sigurno može imati veze s ekonomskom nesigurnošću i potrebom za brzim prilagođavanjem različitim promjenama u društvu i tehnologijama. No ljudi se osjećaju nesigurnima i ako si postavljaju očekivanja koja ne mogu ostvariti (materijalna, statusna, u odnosima s drugim ljudima,...). To je, dakle, područje nad kojim se trebamo zamisliti i poraditi na nalaženju učinkovitijih načina nošenja s vlastitim potrebama i problemima.

- Misliš li da se isto može očekivati i u našoj zemlji u skoroj budućnosti?

Nazalost, ne vidim nikakav razlog da se kod nas to ne bi događalo. I kod nas djeluju takve zakonitosti. To se i sada čuje i vidi: kada se dogodi nešto loše, najradije onome tko je to učinio pokušavamo pronaći neko obilježje koja će ga povezati s nekom drugom grupom („nije naš“). S više migracija, a njih na zapadu ima puno više nego kod nas, imat ćemo samo veću ponudu tih drugih i drugačijih grupa, i tako ćemo imati više mogućnosti da pronađemo krivce u drugima. Ako smo zadovoljni, zasluge pripisujemo samima sebi, a kada nam nešto ne odgovara, krivce tražimo u drugima. Alternativa je zahtjevnija – preuzimanje odgovornosti, kako svakog od nas za svaki naš korak, tako i onih koji donose odluke koje se tiču puno većeg broja ljudi. O tome sam govorila u nekom od prethodnih pitanja.

- Je li tematika poštivanja ljudskih prava u dovoljnoj mjeri zastupljena u obrazovnom sustavu, makar u onom dijelu s kojim se ti susrećeš na svom radnom mjestu?

Nije. Ali s institucionaliziranim obrazovanjem trebamo imati mjeru. Svatko tko se nečim bavi smatra da je to važno i da to nije dovoljno zastupljeno u školi. Škola kao obvezna i masovna institucija ima upravo zbog tih dviju činjenica ogroman potencijal, pa ga mnogi žele iskoristiti. Kada bi se pustilo sve što se predlaže da uđe u školski program, djeca i mladi bili bi u školama 20 sati dnevno i to barem 20 godina. I uopće nisam pretjerala. Međutim, niti možemo, niti smijemo institucionaliziranim sustavima prepustiti cjelokupnu ulogu u obrazovanju i oblikovanju ljudi jer to nije niti moguće (fizički, kadrovski, vremenski), niti je to odgovornost obrazovnih ustanova. Porast količina informacija i znanja eksponencijalno raste, a tu sve brže rastuću masu nije moguće tako brzo prilagođavati da učenici i učenice dobiju sve. Škola ne smije biti nekakav informacijski deponij. Ona treba, u obrazovnom smislu, podučavati temeljnim stvarima uz poduku kako se dalje mogu nalaziti nove informacije uz kritičko razmatranje. A u odgojnom smislu važno je djecu i mlade podučavati odgovornosti, poštivanju i suradnji, što su temelji svih ljudskopravaških vrijednosti. Kao u svakom podučavanju, najbolje se podučava činjenjem, pokazivanjem dobrih modela, dakle vlastitim primjerima. I takvih primjera ima.

- Što bi ti poželjela našim čitateljima povodom Međunarodnog dana ljudskih prava?

Poželjela bih da si nađu dobar omjer između olakšanja koje mogu osjećati kad svoje uvjete življenja usporede s lošijim uvjetima u kojima neki ljudi žive i spremnosti da se zauzmu za sebe kad osjete da zaslužuju bolje. Mudri su i sretni oni koji taj omjer uspiju naći.

Razgovarao Marino Jurcan

JESMO LI SPREMNI?

Hrvatska i multikulturalno društvo

NAPISALA:
**VLASTA
VUJAČIĆ**

O multikulturalizmu, imigrantskoj politici, pa i drugim srodnim tematikama pišu se doktorske studije i teško je jednoznačno odgovoriti na bilo koje takvo pitanje, u kratkom razgovoru kazao nam je Milan Mesić, stručnjak za ovu tematiku te profesor na zagrebačkom Filozofskom fakultetu.

jer da nije dobar životni standard u zemlji, imigranata ne bi bilo, upozorava profesor.

Nešto konkretnije je kazala Manuela Kasunić, programska voditeljica udruge za građansko obrazovanje i društveni razvoj. Ona tvrdi da nema razloga za strah po tom pitanju.

- Potrebno je samo dobro uspostaviti Zakone koji će regulirati što stanci kod nas smiju i pod kojim uvjetima, od kupovine nekretnina, do radnih odnosa itd. Ukoliko ti zakoni budu dobro napisani i provedeni tada ne bi smjelo biti nikakvih problema niti bojazni za hrvatske građane, objašnjava Kasunić. Dodaje i da nije potrebno ograničavati dola-

za ozbiljniju integraciju imigranata u njemačko društvo. U razgovoru, Mesić je rekao da su se problemi s imigrantima dogodili s drugom generacijom imigranata. Politika se postepeno mijenjala, a tek 2000. godine Zakonom o državljanstvu, djeca stranaca rođena u Njemačkoj, kao i njihova djeca koja još nisu navršila deset godina, automatski, dobivaju i njemačko državljanstvo. Unatoč tome, kancelarka Angela Merkel, kazala je da je multikulturalizam propala ideja, za što profesor Mesić upozorava da niti jedna ideja, pa niti jedna ideologija ne može biti savršeno primijenjena niti se to može očekivati.

-Ne mislim da je on propala ideja, samo mislim da nije dobro sprovedena i da zahtjeva rad kao i sva područja te da se treba konstantno pratiti i proučavati te nadopunjavati kada se uoči greška ili nedostatak. A to je ono što često političari ili visoko pozicionirani ne čine, već je lakše reći da je nešto propala stvar i ne fokusirati se na to zašto je to propala stvar i što se moglo učiniti ili što se još može i treba učiniti, objašnjava Kasunić.

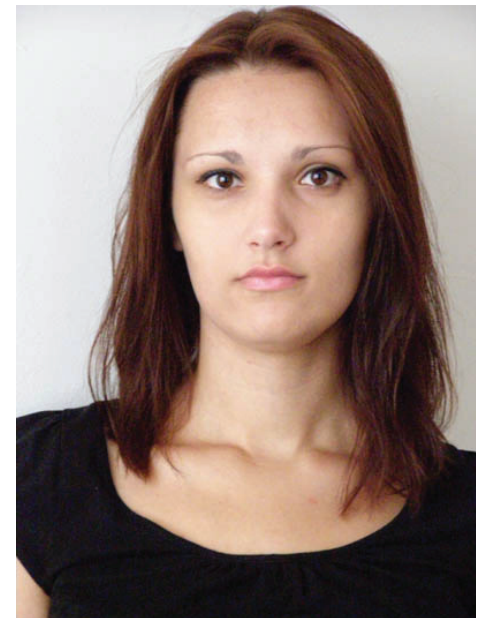
Prema tome, jasno je da se izazovi multikulturalnog društva ne mogu „ekspresno“ riješiti, već je potrebno strpljenje, pomno razmišljanje, a naravno i rad na rješenju problema.

Potrebna je promjena svijesti

U laskom Hrvatske u EU, postoji mogućnost da će se s takvim izazovima suočavati i Hrvatska, no treba uzeti u obzir da Hrvatska ipak ima iskustva u multikulturalizmu, upravo zbog suživota s različitim narodima bivše Jugoslavije. Uostalom, hrvatski zakoni vrlo su dobro uređeni i za nacionalne manjine, što govori i o određenoj osviještenosti za problematiku multikulturalizma. Kako kaže Kasunić, nema razloga zašto Hrvatska ne bi bila spremna na multikulturalno društvo.

-Istina je da smo mi malo društvo u kojemu još uvijek prevladavaju mnoge pre-

biti riječ jer je to složena tematika te se trebaju u obzir uzeti svi mogući aspekti. Slično govori i Kasunić, navodeći da se o toj temi definitivno treba raspravljati. Veli i da je naš

Manuela Kasunić

formalni obrazovni sustav prilično zastario i da se vrlo sporo mijenja, ali najbitnije za reći je da se ipak mijenja!

-Trebalo bi poraditi na ovim pitanjima, kroz udžbenike, nastavne satove i vanjska gostovanja i predavanja, projekte i sl. Definitivno se nešto počelo događati na ovom polju, no još uvijek premalo da bi mogli govoriti da su građani dovoljno educirani. Najteže je mijenjati nečiju svijest, a upravo je to ono na čemu se treba raditi, zaključuje Kasunić.

Ovime se može kazati da je određenu ideju, bilo da se radi o multikulturalizmu ili nečemu drugome, vrlo teško primijeniti. I u trenutku da „profunkcionira“, ne znači da s vremenom ona može ostati nepromijenjena. Promjenom svijesti ljudi, mijenjaju se stavovi, razmišljanja, pa time se i ideje razvijaju i nadopunjuju.

Hrvatski zakoni vrlo su dobro uređeni i za nacionalne manjine, što govori i o određenoj osviještenosti za problematiku multikulturalizma.

Multikulturalnost kao sastavni dio Barcelone

Kako kaže profesor Mesić, rijetko kad se obraća medijima jer se ovakve osjetljive teme znaju

Potrebno je samo dobro uspostaviti Zakone koji će regulirati što stanci kod nas smiju i pod kojim uvjetima, od kupovine nekretnina, do radnih odnosa itd.

iskriviti ili pojednostaviti ne bi li to odgovaralo novinskom članku. Prema tome, u želji da odgovorimo na neka ključna pitanja vezana za tu problematiku, upravo zbog jednostavnog razloga što naše građane čeka ulazak u EU, naišli smo na puno više dilema i pitanja.

Nema razloga za strah građana

Prvo pitanje upućeno gospodinu Mesiću bilo je: Postoji li razlog za strah naših građana vezano za „preplavlivanje“ Hrvatske strancima? S laganim podsmjehom, profesor Mesić kazao je da je naivno razmišljati uopće u takvom pogledu, tvrdeći i da je pogrešno kretati iz negativne konotacije kao što je strah od „preplavlivanja“ stranaca.

-Ukoliko i dođe do tzv. preplavlivanja stranaca u našu zemlju, to nužno ne znači lošu stvar! To može značiti da je nama dobro,

zak i odlazak stranaca, jer to je poanta slobodnog tržišta – da ljudi mogu slobodno raditi i živjeti u zemljama EU.

-Vjeruje se kako će ljudima biti bolje zbog slobodnog kretanja osoba i radne snage na području Unije, a bit će im otvorena nacionalna tržišta rada, kao i mogućnost rada u međunarodnim poslovima. S jedne strane ovo izgleda kao da će državljanima RH zapravo biti bolje što se tiče života i rada jer će u drugim zemljama imati bolje plaće i bolji standard, veli Kasunić upozoravajući da je naravno riječ o idealnim pretpostavkama o kojima svakodnevno slušamo, te se o tome samo može nagađati jer ćemo tek članstvom u EU saznati kakve će se pretpostavke uistinu i obistiniti.

Multikulturalizam nije propala ideja

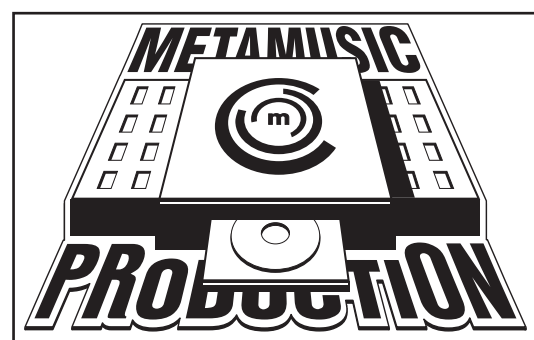
Budućnost je teško prореći, jer kako kaže profesor Mesić to ovisi o mnogobrojnim faktorima i jednostavno ne zna se što čeka Hrvatsku. Kao dokaz tome može poslužiti slučaj Njemačke, o čemu piše profesor Mesić u svojem znanstvenom članku „Multikulturalizam u Njemačkoj“. Naime, unatoč masovnoj imigraciji stranih radnika, nitko u Njemačkoj, pa niti vladajuće političke strukture, one lijeve i desne, nisu očekivale njihov trajni ostanak. U tom trenutku nitko nije bio posebno zainteresiran

Interkulturalni glazbeni dijalog

drasude, no to je nešto na čemu svaka osoba treba raditi kako pojedinačno, tako i kao društvo u cjelini. Ništa nije nastalo preko jednog dana pa tako neće niti ovo, što ne znači da bi se sada trebali zatvoriti u svoje malo društvo i ne puštati nikakav utjecaj ili različitosti unutra, ističe Kasunić.

Ne bi li se smanjile predrasude potrebna je edukacija građana, no Mesić na to veli da se postavlja pitanje i o kakvoj edukaciji treba

ANTIFA FESTIVAL.

”Sveučilište” kakvo nam treba

I ove su godine program Festivala njegovi organizatori postavili tako da se njime obuhvati čitav širok krug kako-tako srodnih problematika, od rodnih identiteta, identiteta punka i njegovih tekovina te problematike edukacije u nastavi povijesti do stanja stvari na borbenom terenu malog čovjeka i svemoćnika – vlasti i kapitala.

Antifa festival za svog je postojanja otvorio vrata mnogim bendovima, likovnjacima, filmašima, aktivistima, sociolozima, povjesničarima i drugim stručnjacima koji imaju što reći o fašizmu, fašistima i sveprisutnijoj fašizaciji, o onima koji se protiv njih bore, o onima koji se protiv jednako jakih neprijatelja svakodnevno bore, kao i o temama koje istima prethode ili iz istih ishoda.

Kao što svakog sadašnjeg i prošlog školarka neizostavan prepoznatljiv miris jeseni precizno smjesti na poznato mjesto bivanja koje svojem subjektu dopušta da u sjećanju na već davno prošli odmor prepoznaje šansu za novi početak, tako se neizostavno na kalendarsku kartu jesenskih događanja u Puli već osmu godinu zaredom edukativno-glazbeni festival Antifa upisuje u za sebe precizno određen termin koji ima podsjetiti, svaki put iznova, na sam razlog rađanja ove usmjerene manifestacije. Tako, na sreću, brutalni napad hladnim oružjem koji se dogodio u studenom 2004. godine ispred Rojca za svoju posljed-

studenti s venecijske akademije likovne akademije postavili u dnevnom boravku Društvenog centra Rojca. Studenti Claudio Cecchin, Giorgia Busato, Sophia Lanza, Linda Marconato i Iva Milaković svoje su instalacije okupili pod nazivom »Dictatorship lunapark«, određujući na taj način kretanja kroz postav i ukazavši na stihijsko i nepromišljeno prihvaćanje i hrljenje ka ponudnom baš kao na kakvom vašaru, u ovom slučaju onom koji nudi niz sitnih zabava koje istovremeno i ismijavaju, ali i plaše svojom količinom realnosti, poput kviz-igre o političkim diktatorima današnjice ili gađanja disitenata kojim je bilo moguće osvojiti nagradu

Izložba u Dnevnom boravku Rojca

cu nije imao samo teške tjelesne ozljede opasne po život i mnogobrojne retke na stranicama crne kronike, već i nezaustavljivi val protesta i kritika protiv neonacizma, u prvom redu, a kasnije i kritike bilo kojeg fašizma te svih oblika diskriminacija i predrasuda. Antifa festival za svog je postojanja otvorio vrata mnogim bendovima, likovnjacima, filmašima, aktivistima, sociolozima, povjesničarima i drugim stručnjacima koji imaju što reći o fašizmu, fašistima i sveprisutnijoj fašizaciji, o onima koji se protiv njih bore, o onima koji se protiv jednako jakih neprijatelja svakodnevno bore, kao i o temama koje istima prethode ili iz istih ishoda.

Nerijetko lijena i apolitična intelektualca, posebice ona u lokalnih sveučilišta, često propušta priliku reagirati na probleme od kojih se kao tek vrh sante leda prepoznaju nesnošljivost, drugih i drugačijih, obespravljenje radnika, ukorijenjen fašizam, vladanje kapitala i popratna mu doktrina šoka.

I ove su godine program Festivala njegovi organizatori postavili tako da se njime obuhvati čitav širok krug kako-tako srodnih problematika, od rodnih identiteta, identiteta punka i njegovih tekovina te problematike edukacije u nastavi povijesti do stanja stvari na borbenom terenu malog čovjeka i svemoćnika – vlasti i kapitala. Ovogodišnji je pulski Antifa festival započeo, pa i završio, zabavnim dijelom, pravim malim lunaparkom kojeg su

sl. Na festivalskim zidovima i ovaj je put svoje mjesto našao rad pulskog angažiranog umjetnika Bukanojza, a i organizatori su se potrudili osmisliti kutak povijesti vlastitog festivala.

U sličnom je humorno-šokantnom tonu nastavljen i drugi dan festivala, njegov edukativni dio bio je posvećen spolnim i rodnim identitetima, nakon dokumentaraca »Codes of Gender, The Identity and Performance in Pop Culture« Suta Jhallyja, renomiranog kulturologa sa sveučilišta u Massachusettsu temu o društvenom konstruktumu roda odlično je nastavila pulska sociologinja Andrea Celija koja je prisutnima predstavila svoju analizu »Rodni identitet u filmovima Pedra Almodovara«, španjolskog autora u čijim su filmovima rodni identiteti prilično upitni i prirodno fluidni. Izlaganje je Celija zaokružila prikazivanjem video uratka članice skupine »Sinestezija« i njihovim lokalnim vox populi-jem na pitanja o homoseksualnosti, transeksualnosti, gay pridu i uopće o GLBT-u. Za zabavu, i to iznimne vrste, te su se večeri pobrinuli članovi pulske amaterske kazališne družine Go Go Writers koji su u prepunom dnevnom boravku Rojca izveli poletnu predstavu »Može i bez jabuke« kroz koju u nekoliko rundi, aludirajući na dnevne etape stvaranja svijeta, satirično ogoljavaju svakodnevnicu prepunu stereotipa, licemjerja i malograđanštine. Autori su vrlo uspješno osmislili i sa žarom izveli svaki pojedini skeč i time potvrdili simpatije publike Antifa festivala prema njima, nadam se i nadalje »kućnoj kazališnoj skupini Festivala«.

Na programu trećeg dana Festivala našao se čitav niz zanimljivih predavanja, o studentskim prilikama u Hrvatskoj i sve prisutnijoj praksi studentskog zaduživanja koja je na Zapadu davno uzela

maha te su ondje eksplicitnije i posljedice, u svojem je izlaganju »Dužničko ropstvo i studentske prilike, s posebnim osvrtom na Portugal, « govorio i grafovima popratio povjesničar Saša Vejzagić. Istog je dana predstavljena i knjiga »Kako nasilje štiti državu« Petera Gelderloosa u izdanju zagrebačke izdavačke kuće Što čitaš? Definitivni vrhunac edukativne večeri trećeg dana 8. AFF bila su predavanja profesora povijesti Igora Jovanovića i Igora Šaponje, kada je prostor Hacklaba bio premalen za sve one koji su htjeli poslušati Jovanovićevo izlaganje »Antifašizam u školstvu danas: Nastavna jedinica – Antifašizam u Istri (1918. - 1945.)« za kojeg je podvučena distanca između istarskog i hrvatskog, odnosno komunističkog antifašističkog djelovanja. Na istu se temu nadovezao i Šaponja koji je predstavio njihov zajednički rad »Sudbine istarskih logoraša«, projekt pod okriljem Istarskog povijesnog društva. Neskrivenim suosjećanjem za potresne priče koje su u videoprikazima posvjedočili logoraši i opet je istaknut stav prisutnih o vremenu koje je tako duboko obilježilo istarsku povijest o kojoj se i danas, možda više nego ikada, mora otvoreno razgovarati te na taj način ne ostavljati prostora za njeno morbidno eksploatiranje ili, pak, negiranje.

Mir subotnjeg popodneva narušilo je predavanje Emila Jurcana, predstavnika građanske inicijative »Volim Pulu« koja od 2009. godine periodički izdaje vlastite novine »Otvoreni Muzik«, organizira akcije, tribine, radionice, proteste i okupljanja. Jurcan, koji je Inicijativu već predstavljao na Antifa festivalu, svoj je termin iskoristio za razgovor o danas sveprisutnom fašizmu, ukidanju prava na štrajk radnika, nezakonitom otpuštanju radnika, samovolji vlasti koja vrijeđa i ismijava građane ... Za posljednju večer 8. AFF-a organizatori su ostavili predavanje »Protiv povećanja policijskih ovlasti« po vodstvom aktivista iz Udruge Mladih Antifašista Grada Zagreba koji smatraju neophodnim reagirati na odluku zagrebačkih gradskih vlasti o postavljanju 225 kamera po uzoru na London-ski CCTV kojima stavljaju građane pod dvadesetčetrisatnu policijsku kontrolu. A kao posljednje na programu bilo je upisano predavanje Marka Vojnića Gina, već doajena AFF-a, »Panic Attack - Art in Punk years«, priča o likovnoj umjetnosti punka i njegovoj ikonografiji te o umjetnicima koji su stvarali u periodu kad je punk bio najrasprostranjeniji kao subkultura mladih, a danas su establishment suvremene svjetske likovne scene.

Go Go Writers

I osvrćući se na posljednju temu edukativnog dijela 8. AFF-a, razvidno je da je reprezentativna uloga punka sve manje vidljiva, ne kolažiraju se više plakati, ne izrađuju fanzimi, a i odijevanje je, baš poput istopripadnih grafita, šablonizirano. Danas oni koji su naslijedili pulsku punk struju sve veću važnost pridodaju aktivizmu i edukaciji, nego organiziranju koncerata, pa je tako i s AFF-om koji je svoju povijest započeo koncertom, kao svojim središnjim dijelom i koji dandanas daje podršku i prostor manje ili više neafirmiranim bendovima. Ove godine zagrebačkim grupama Junk Messiah,

NAPISALA:
NEVENA
TRGOVČIĆ

Amok, Pure Stems Pack i Sentence, pulskom Noisefight te grupi In-Sane iz Gornje Radgone, dijela povješću podijeljenog grada. Čini se da nova jezgra AFF, pomladak Monteparadisa i članovi Novog istarskog podzemlja, također ostvaruju rezultate za pamćenje. Oni su već drugom izdanju AFF dodali edukativnu notu koja postaje sam Festival, predavanja, rasprave, prezentacije i videoprojekcije u Hacklabu postaju ono što je bitno, a glazbeni dio ide više u revijalnom tonu, kazuje jedan od organizatora AFF, Dean Cukon. Nadalje o važnosti edukativnog dijela AFF nastavlja: »Tu su i diskusija i pitanja, a profil ljudi koji dolaze je takav da je bitna ta atmosfera, druženje i komunikacija, da uvijek bude nečeg novog. Pa, iako distance postoje, ugodili smo mnogo puta ljude koji se bave temama komunizma, anarhizma i anarho-sindikalizma, a mi im dajemo prostora da se sve te stvari iznesu i da mogu proći bez puno konflikata između sebe. Bitno je da ljudi komuniciraju i da Festival kao takav ispuni svoju misiju«, zaključuje Cukon.

Očigledno je da se Festival smjerno uputio ka sustavnom širenju »antifa« nauka koji je, doduše, isprva bio usko usmjeren protiv krivaca za nemili događaj iz 2004. godine, odnosno protiv neonacističkih i nacionalističkih skupinama koje su prije desetak godina »kruzirale« gradom u potrazi za sebi omiljenim metama, najčešće ljudima koji su se okupljali oko Monteparadisa i Rojca, te koji je potakao javnost na protest pred organima gradske vlasti i policije te na danas legendarni prosvjedni marš koji je okupio oko 1500 ljudi. Danas, nakon što je napad na maloljetne članove pulskog undergrounda procesuiran, i nakon što članovi policije, čije je javni stav dugo bio da ne postoji organizirana skinhead skupina u gradu, sada priznaju da je napad uvelike utjecao na njihovu daljnju reakciju i suzbijanje problema, svi se ti ondašnji problemi čine minornim u odnosu na uviđanje koje se napokon dostiže i putem svepomnije odabranim kvalitetnim predavanja na AFF-u, širine razvijenosti fašizma koja uvelike nadilazi svaki osobni, grupacijski, gradski ili državni okvir. Nerijetko lijena i apolitična intelektualca, posebice ona u lokalnih sveučilišta, često propušta priliku reagirati na probleme od kojih se kao tek vrh sante leda prepoznaju nesnošljivost, drugih i drugačijih, obespravljenje radnika, ukorijenjen fašizam, vladanje kapitala i popratna mu doktrina šoka. Dajem si za pravo sanjariti o tome da će pulski Antifa festival postajati ovdašnja inačica, pa barem sve sličniji Delavsko punkerskoj univerzi (Radničko pankersko sveučilište) koja u Ljubljani popunjava općebitan prostor koji nesmotreno za

sobom ostavljaju praznim službena sveučilišta. Ma, dajem si za pravo vjerovati da i Pula, pogotovo nastave li i dalje predavanja i projekcije kao i prošle zime, već ima svoje malo sveučilište u prostorima Hacklaba u Rojcu s daljnom tendencijom povećavanja studenata i predavača. A tko silno ne želi virtualni indeks s oznakom AFF – može se bar nadati povratku Diktaorskog lunaparka u grad i ondje utažiti glad na štandu s natpisom »POP – CORN gratis – Odreknite se svojih prava i dobijete kockice! (otvoreno subotom od 21 do 23)«

TKO RANO RANI, PONOS ROJCA BRANI

Na gotovo trideset tisuća metara kvadratnu »okućnicu« najveće zgrade u centru Pule, prije početka svakog radnog dana, parkiraju se automobili, zauzimajući ubrzo tu golemu površinu koja je još za svoje vojne povijesti navikla na jutarnja postrojavanja. Ta količina osobnih prijevoznih sredstava jasno sugerira na vjerojatnu gužvu, vrevu i svekoliku radnu atmosferu koja se vjerojatno odvija u zdanju kojemu navedeno pulsko parkiralište prethodi. No, ta slika, unatoč mirisu kave koji dopire do ulaza u bivšu kasarnu Karlo Rojc, nažalost, stvara lažnu predodžbu o stanju unutar zgrade. Naime, iako je već i široj javnosti poznat kao mjesto gdje se svakodnevno za raznoraznim interesima sjati prilično velik broj ljudi koji se mimoilazi po šest stubišta i jedanaest dugačkih hodnika, u Rojcu ujutro za poslom dolazi tek mizerno mali broj njegovih korisnika. Tako se, nakon uobičajene poslijepodnevne gužve po svojevrsnim ulicama kojima se namjernici kreću k sportskim klubovima, prostorima udruga koje se brinu za njihovu zajedničku stvar, dvoranama u kojima će kreativno djelovati ili/i promicati razvoj civilnog društva ili su tu tek u potrazi za jednokratnom zabavom, glazbenim doživljajem ili čašicom razgovora, jutrom širi gotovo sablasna tišina koja kao da ne pripada većini poznatom prostoru višezvučja i buke.

Svoje su mirno mjesto pod jutarnjim suncem Rojca, prema službenoj dužnosti, u prvom redu pronašli portiri, čistačice, domari i koordinator Rojca, radna garnitura koja se ima skrbiti o sigurnosti, zajedničkim prostorima i interesima ovog društvenog centra. Krećući se prema uputama dežurnog portira Anđela k žgabcinu teta čistačica, uhvatila sam u radu gospođu Stanimiru Pejčić, omiljenu skrbnicu za čistoću Rojca, što potvrđuje mišljenje mnogih Rojčana, koja mi voljno odgovara: »Radim ovdje već pet godina, svako jutro, osim nedjelje i praznika«, i naglašava: »Jako sam zadovoljna ovdje i htjela bih ostati do mirovine.« No, ipak sasvim očekivano za sve poznavatelje noćnih kretanja po Rojcu, priznaje: »Zna biti jako prljavo i znaju obaviti nužde i to«, ali ta ju činjenica ne priječi u želji da se ubrzo samostalno uputi u istraživanje Rojca i njezin unuk srednjoškolar koji zna da baka radi u Rojcu, za neupućene mitskom mjestu subkulturalnih zbivanja.

Istog jutra u Rojcu susrećem i glazbenika Marka Grbac Knapića, jednog od začetnika subkulturalne scene u onda napuštenoj zgradi, on je, primjećujem, više noćni tip, pa ranoranoce Rojca obično sreće na svom

Marko Grbac Knapić, udruga Armazonex

odlasku: »Srećem čistačice kad radim noću. Sretnem ih kad odlazim kući ujutro u 7, mi smo u super odnosima, čistačice su super i ja im skidam kapu, s obzirom na količinu posla koju trebaju odraditi i to za koju plaću«, pa i

NAPISALA:
NEVENA
TRGOVČIĆ

sam priznaje: »Ja da sam čistač i ja bih radio u Rojcu, a ne u nekim uredima gdje mora sve biti uredno, a u Rojcu nije ni dosadno.« Pa nastavlja: »Ja sam se uvijek u vojsci javljao mesti hodnike, drugi su to radili po kazni, meni je to bilo super, jer kad su svi spavali ja sam u miru radio i slušao walkman«, prisjeća se Marko tako vojničkih dana i već očišćen Rojcu suočava sa činjenicom: »Ja uvijek znam da je ovo kasarna, znam po mirisu«, aludirajući pritom na prisutnost hormona svojstvenih muškom rodu: »koliko god se trudio u svom studiju paliti štapiće, miris kasarne uvijek pobijedi taj miris, to je miris vojske, miris vojske uvijek pobijedi!«, očajava. Nadalje, Grbac Knapić ruši već stečenu mi sliku i daje jasnu definiciju jutra u Rojcu: »Jutro je za tehničare, razdoblje dana kad se rade konstruktivne stvari i kad se vježba. Ljudi s inspiracijom dođu raditi navečer, jutro je bučno, ujutro ćeš čuti klasičare kako vježbaju, u svakoj prostoriji jedan instrument, četiri

Marina Štemberger, udruga TOFA istovremeno, i čut ćeš kako cure tipkaju«, aludirajući na zaposlenike Udruge Zelena Istra s kojima rado u njihovoj pauzi za marendu pije kavu.

Većina se jutarnjih Rojčana viđa upravo u tim pauzama, pa tako o zajedničkim druženjima svjedoče i već spomenute cure iz

Hoće li Grad prepoznati Savez udruga Rojca kao ravnopravnog partnera u upravljanju Društvenim centrom?

Zelene Istre, potom Marina Štemberger i Kristina Nefat iz Teatra umjetnosti TOFA te Irena Boljunčić Gracin iz udruge Čarobnjakov šušir, kao i mnogi usputni sudionici obaveznog ovdašnjeg rituala ispijanja kave uz prigodnu čašicu razgovora. I odmah se na tu temu naslanja tema potrebe za zajedničkim prostorom koji bi imao i neku ugostiteljsku djelatnost i tako se samofinancirao, navodi Irena Burba, zaposlenica Zelene Istre, potvrđivši mi svoju povezanost s Rojcem i izvan Zelene Istre: »Svi smo se aktivirali i na drugim razinama, pa ima dosta i volenterskog angažmana«, te ističe prigodnost svojeg radnog mjesta unutar Rojca: »Ne bih voljela da mi sutra ured premjeste u centar grada, bolje je ovako, ovdje imaš osjećaj da si dio nekakvog civilnog društva.« Isto je ustvrdila i Svetlana Stojanović, zaposlena u Udruzi Metamedij koja je isprva bila nezadovoljna zbog premještanja ureda iz Kandlerove ulice u Rojcu: »Sada sam zadovoljna, tu mi je sve nekako na dohvata ruke«. Kao svojevrsno poduzeće u kojem je kolegijalnost među odje-

lima svakodnevnica Rojcu opisuje i Štemberger koja, kaže, nerijetko čistačicama porubi hlače i promijeni patent, a Suzana Hoti-Radolović i Silvija Maloček, zaposlenice Društva osoba s tjelesnim invaliditetom – podružnica grada Pule, koje vrlo često izlaze u susret pri posudbi uredske opreme i uredskih usluga te Hoti-Radolović nastavlja sa sljedećim primjerom njihove jutarnje budne spremnosti na pomoć: »Konkretno, što se dogodilo: na kraju hodnika prizemlja, postoji kao jedna sportska dvorana koju koristi Sportsko društvo paraplegičara Pula, a koji su tu eventualno popodne. Počela

Zaposlenice Društva osoba s tjelesnim invaliditetom

su im padati stakla, jer im je otpao kit, i to je bila jedna neugodna situacija jer su padala stakla pred prostore udruge Metamedij. Mi smo otvorili jer imamo ključ i uz domara sanirali štetu.« Ova koordinatorica potreba osoba s invaliditetom primjećuje bitne promjene u Rojcu: »Velika je razlika u 12 godina, tada je Rojcu izgledao u potpunosti drugačije nego danas, razlika je i u poštivanju svih nas, naših različitosti. Naša kultura ponašanja se podigla na puno veću razinu.«

I dok u nekim promjenama možda i samo vrijeme prilagodbe kumuje, ne može se nipošto zanemariti aktivan angažman putem raznih i brojnih radionica u organizaciji udruga poput Zelene Istre i starosjeditelja Suncokreta koji se u Rojcu radom s djecom i mladima započeo baviti još ranih devedesetih kada su u njemu boravili prognanici i izbjeglice s ratom zahvaćenih prostora. I rad na promicanju i razvoju civilnog društva ne prestaje te započinje, svakodnevno, već rano ujutro, pa i unatoč punom radnom vremenu da se ne sluti i nezadovoljstvo tempom kojim se stvari mijenjaju. Predsjednica udruge Zelena Istra Dušica Radojčić: »Ono što meni osobno nedostaje u Rojcu je interes za javnim angažmanom, nedostaje udruga koje se bave općim dobrom, a ne samo svojim članovima. Mogu nabrojati na prste jedne ruke udruge koje se bave nečim što bi trebalo biti dobro za cijelo društvo, za cijelu zajednicu, to fali.« Potvrđuje da udruge koje se bave radom za širu zajednicu za svoj rad u Rojcu češće izabiru jutro uz jednostavno objašnjenje: »Mi radimo posao s ljudima koji isto rade u standardno radno vrijeme.« Sličan je razlog jutarnjeg radnog rasporeda i Suzane Fraberger, zaposlenice Suncokreta koja jutro naizmjenice provodi u Rojcu i na radionicama u školama, a koja također ne krije nezadovoljstvo sadašnjim stanjem, unatoč razumijevanju

Svetlana Stojanović, udruga Metamedij

zahtjevnosti procesa razvoja civilnog društva: »Voljela bih da je više udruga civilnog društva u smislu da su aktivni u kreiranju politika zajedničkog interesa, a ne samo da rade za svoje korisnike nego da budu u tijeku s događajima u zajednici i državi po pitanju dječjih i ljudskih prava, okoliša, itd.«

Sve su navedene udruge zbog obima djelovanja morale profesionalizirati svoj rad koji se više nije mogao bazirati isključivo na volenterskom nivou. Uz vlastitu radnu usmjerenost i uz svoje svakodnevne probleme s manjkavošću prostora, s kojim su uzgred budi rečeno, zadovoljni jer, napokon, besplatan je, svojim problemom većina smatra i sam Rojcu i desetljeće i pol aktualnim pitanjem upravljanja

njime, a rješenje se nazire u osnivanju Saveza udruga Rojca.

No, uz sva dugogodišnja nastojanja da Rojcu bude prepoznat kao nesvakidašnji primjer istinskog rada na kvaliteti (su)života koja kao po nekoj kazni nakon ratova zadesi grad Pulu, pa tako joj zaposjedanje prazne nekretnine i kasnije od vlasti provedeno sustanarstvo nipošto nije nepoznanica, čini se da je lokalnoj zajednici i dalje vidljivi onaj večernji, bučniji Rojcu koji se zabavnim i sportskim aktivnostima često čini pristupačnijim, da ne kažem svsihodnijim. No, pomirdba različitosti u Rojcu koji je godinama služio, kako to već davno skovana usporedba za Rojcu glasi, kao gradski deponij udruga, krenula je upravo iz udruge koje se bave razvojem civilnog društva i kulturom. Ili kako to decidirano tvrdi moj već navedeni sugovornik Marko Grbac Knapić: »Udruge iz sporta ne sudjeluju dovoljno u zajedničkoj komunikaciji, pa se čini da Rojcu ne komunicira između sebe s obzirom na broj udruga. U savezu nas je tek tridesetak. Prema momu mišljenju, udruge iz kulture brendirale su Rojcu«, te je samim time vidljivo da prostora za rad na razvoju civilnog društva, unatoč njegovom prilično ranom začetku, već i u neposrednoj blizini još ima.

I dok je većina Rojčana na svojim radnim mjestima, a pred njihovom zgradom na puno radno vrijeme auta odlažu oni koji

Omiljena čistačica Mira

grade karijeru na sudu, gradskim uredima, brodogradilištu i privatnim tvrtkama i umnogome misle da civilno društvo razvija uglavnom kad se nema drugo što raditi, netko, pouzdano tvrdim, od samog jutra, svakodnevno postavlja i još jedan nosač pod Rojcu, ovdašnje žarište promicanja i razvoja civilnog društva i ponos ovdašnje zajednice.

Prema našem malom istraživanju u Rojcu je u različitim udrugama zaposleno ukupno 27 osoba. Područja djelovanja tih udruga su različita od kulture, psihosocijalnog rada, zaštite okoliša do sporta i rekreacije. Tako Dnevni centar za rad i rehabilitaciju ima 8 stalno zaposlenih stručnih osoba koje rade s korisnicima centra. Udruga Merlin ima dva stalno zaposlena djelatnika no, kako kažu tijekom godine zapošljavaju i do deset djelatnika putem ugovora o djelu budući da zapošljavaju osobe s posebnim potrebama i umirovljenike koje ne mogu primati u radni odnos.

I Udruga osoba s invaliditetom ima 4 stalno zaposlenih, tajnicu, administratora, vozača koji je uvijek na usluzi njihovim korisnicima te asistenta u nastavi. Osim toga zapošljavaju i 9-ero osobnih asistenata koji su zaposleni na pola radnog vremena.

Udruga Zelena Istra ima četvero zaposlenih. Voditeljicu ureda i projekata, voditeljicu Zenlenog telefona, administratora i projektnu suradnicu. Udruga Metamedij ima dvoje zaposlenih voditelja projekata i tajnika. Udruga za sport... FIT ima jednog stalnog zaposlenog i jednog studenta. Udruga Suncokret ima trenutno jednog zaposlenog, a Gradska radionica Pula dvoje.

Udruga UPAS ima četvero zaposlenih. Spomenute udruge se financiraju putem različitih izvora od Europskih fondova, veleposlanstava, raznih Ministarstava i proračuna jedinica lokalne uprave i samouprave. Ukoliko bi uzeli iznos prosječne mjesečne plaće ispada da u obliku poreza i prireza te udruge godišnje uplaćuju u proračun Grada Pule otprilike 132.000 kn.

No, ono što je još važnije pružaju mogućnost mladim, obrazovanim ljudima da rade u pozitivnom okruženju u kojem postoje brojne prilike za usavršavanje i edukaciju, uče kako pisati projekte, stječu specifična znanja vezana uz civilni sektor i svojom profesionalizacijom intenzivnije doprinose ostvarenju ciljeva svojih udruga.

OPRAVDANI RAZLOZI I JASNE POTREBE GRADANSKOG NASLJEDIVANJA I SKVOTIRANJA VOJNIH ZONA

Dobre i loše sudbine vojnih prostora i utvrda Grada Pule

NAPISALA:
NEVENA
TRGOVČIĆ

Primjer "osvajanja" Rojca neprestano pronalazimo, prije svega, među njegovim posjetiteljima - novim poklonicima i sljedbenicima vođenih idejom da potrebiti prostor priskrbe, otmu, zaposjednu, iskoriste, prenamjene i ožive ili - kako to nalaže zapadna tradicija - skvotiraju.

I dok je zbog toga često ozloglašenog subjekta - vojske i onaj preostali dio civilnog grada postao gradom, neće valjda sada zbog civilnog, iako ne nužno i civiliziranog grada, preostali dio vojnog grada prestati biti gradom.

Posve pripremljeni za cjelodnevni boravak u najvećem gradu svoje Županije, uz pregršt dobre volje kojoj je prigodno pridodana pokoja litrica domaćeg alkoholnog pića, desetak mladih ljudi spustilo se u Pulu na subotnje izdanje 8. Antifa festivala. U to, za prilike ovog festivala, još podosta gluho doba dana održano je poslije-podneвно predavanje o sasvim prikladnoj temi. U prostoru koje je "gnijezdo" Festivala, ali i samodostatan povod za razgovor - riječ je, dakako, o bivšoj vojnoj kasarni Karlo Rojca - riječ je vodio pulski arhitekt i aktivist Emil Jurcan, predstavnik građanske inicijative za Muzil "Volim Pulu". Navedenoj grupi mladih zaigrala je mašta vođena samo jednim pitanjem o mogućnosti zaposjedanja nekadašnjeg vojnog objekta koji bi i oni imali priliku oplemeniti, iako se njihova osobna povijest vremenski poklapa tek s poviješću posljednje državne vojske koja je koristila prostore. Primjer "osvajanja" Rojca neprestano pronalazimo, prije svega, među njegovim posjetiteljima - novim poklonicima i sljedbenicima vođenih idejom da potrebiti prostor priskrbe, otmu, zaposjednu, iskoriste, prenamjene i ožive ili - kako to nalaže zapadna tradicija - skvotiraju. Upravo si je veliki broj sadašnjih stanovnika Rojca na taj način osigurao prostor za rad i/ili stvaralaštvo, što je kasnije postalo legalno, u nekim slučajevima i subvencionirano boravište istih. Nakon što je Grad od MORH-a preuzeo velebnu nekretninu, postavši na taj način novim vlasnikom, prema riječima predstavnika udruga-straosjedioca Rojca, otpisani su nagomilani računi za električnu energiju prognanika iz ratom zahvaćenih područja, dok je s već prisutnom udrugom Suncokret te s članovima SAKUD-a, odnosno dramske radionice INAT, Puhačkog orkestrara Grada Pule i plesnog studia Zaro postignut dogovor o useljavanju, što je označilo početak novog doba stare kasarne. Za razliku od skvoterskog zauzimanja Rojca i onih ostvarenih pod skutama Grada, odnosno sasvim javnih i legalnih, postojao je krajem devedesetih godina prošlog stoljeća i treći put dolaska u Rojca. Primjer za to je iskustvo Udruge Zelena Istra koja je, valjda jedina, plaćala najamninu u tom tada iznimno derutnom zdanju, odabravši, sukladno tomu, skroman prostorčić da bi i najam bio niži. Uz AKC Metelkova mesto, nekadašnji vojni kompleks smješten u središtu Ljubljane, Rojca je danas pozitivan pokazatelj opravdanog razloga i jasne potrebe građanskog nasljeđivanja vojnog prostora nekad nam zajedničke države, a na koji se pozivaju mnogi stanovnici gradova koji svakodnevno prolaze pokraj sličnih objekata, primjerice, pored novosadske kasarne Dr. R. A. Rajs smještene u središtu grada.

Ipak, Rojca nije prvo, a svakako ne i posljednje vojskom stigmatizirano mjesto u gradu kojim su se, bez prethodnog dogovora s uknjiženim vlasnicima, odlučili koristiti građani Pule. Tako je još početkom devedesetih austrougarska utvrda Casoni Vecchi, koja se danas nalazi tik uz gradski vodotoranj, pod onda još popularnim nazivom Monte Paradiso, inače toponimom za šire područje na kojem je utvrda smještena, postala okupljalište mladih alternativaca koji su u njoj započeli, danas nadaleko poznat istoimeni har-

dcore - punk festival. Desetak godina kasnije za tim su se primjerom povelili i mladi Štinjanci koji su stremili za razgranatim prostorom na sjeveru pulskog zaljeva - utvrdi Punta Christo, a ni utvrda Turtian, nadomak selu Šikići, nije ostala neostvarena san mladeži iz svoje okolice. Ipak, osvrnuvši se u pulsku prošlost, nepošteno je ne spomenuti tada već napuštene i atraktivne vojne objekte, odnosno prepoznata mjesta zabave kao što su vojna utvrda Verudela i pripadna joj baterija u kojoj su se smjestili popularni Disko 33 i terasa Verudela, utvrda Stoja u kojoj se nalazio bar i ljetno kino istoimenog autokampa te utvrda Monvidal u kojoj se nalazio noćni bar kolokvijalno zvanih narodnjaka. Neizostavni je primjer i utvrda Bourghignon otvorena za javnost devedesetih godina prošlog stoljeća kao prostor za umjetničko stvaranje. Nažalost, suprotnim je pravcem od svojih sljedbenica prešla u ilegalu, odnosno u od grada neblagoslovljenu organizaciju zabavnih događaja. Čini se da je upravo periodična zabava civilnoj Puli bila najčešći povod za upoznavanje do tada nedostupnih okolnih terena. Osim navedenih, na taj je način otkrivena i Hidrobaza, potom vojni poligon Marlera, Barbariga, šišanska Svetica i kompleks Monumenti te otok sv. Katarina. Dolaskom novog tisućljeća u napuštenim vojnim objektima započinje oživljavanje svakodnevnih

Kakva su iskustva s aktivistima i koliko se njihov glas čuje u kreiranju javnih planova razgovarali smo s Emilom Jurcanom iz Pulske grupe.

- Koji legalni mehanizmi stoje građanima na korištenje?

Bilo koji legalni okvir da postoji je samo formalni paravan kako bi se država mogla nazivati "demokratskom", a zapravo ne utječe nimalo na suštinu problematike civilnog prisvajanja vojnih zona. Npr. javne rasprave postoje, ali se na njima zahtjevi građana uredno odbijaju. Pravo izražavanja postoji, ali ako ga koristite riskirate gubitkom posla i ucjenama političara. Pravo na legalno korištenje zemlje postoji, ali možete ga dobiti samo na kratko dok ne stigne kriminalac koji je spreman oprati sumnjivi kapital preko investicija u nekretnine, golf ili marinu,...

- Gdje se građani mogu informirati o planovima za određene zone

Od kad su mediji pod apsolutnom kontrolom vlasti zapravo se nigdje ne mogu informirati. Gradska uprava skriva namjere za Muzil i ostale vojne zone, mediji ne istražuju tu temu, urbanistički uredi strijepe gubitkom posla ako izađu u javnost sa informacijama. Tako da zapravo preostaje jedino špijunski angazman građana ako žele saznati informaciju.

- Je li u koji način građani uključeni u planiranje prostorom u pogledu bivših vojnih zona

ne, nisu uključeni.

- Je li naša politička kultura dovoljno zrela da ravnopravno razgovara s građanima

Naša jeste, ali nije njihova (od političara).

- Da li imaš nekakav primjer iz međunarodnog okruženja koji bi volio da bude uzor nama

Grčka. samo Grčka.

sadržaja, poput Aquariuma u utvrdi Verudella te ovdašnjeg ogranka državnog restauratorskog zavoda u utvrdi San Giorgio. Tijekom proteklih godina i Grad je ušao u očuvane gradske kasarne, primjerice, u onu preko puta brodogradilišta Uljanik, odnosno u zgradu nekadašnjeg vojnog

odsjeka ili zgradu admiraliteta, smjestivši u nju svoje urede, ali i u današnji Muzej suvremene umjetnosti Istre. U ovom nabranju dosad iskorištenih vojnih nekretnina u Puli neizostavni su svojom veličinom, smještajem i današnjom upotrebom i idući objekti - Mornarička vojna bolnica, čiji je prostor preuzela Opća bolnica Pula, nekadašnja kasarna Vitomir Širola Pajo u kojoj je danas smješteno biskupsko-misijsko središte Redemptoris Mater, nekadašnja kasarna Kamenjak koja, nakon smještanja prognanika iz ratom zahvaćenih područja, i danas skrbi za potrebite, vojarna Mlin koja je prvotno služila vojnoj policiji i teritorijalnoj obrani, a danas prometnoj i interventnoj policiji, nekadašnja kasarna Vladimir Gortan na čijem se mjestu već dugi niz godina nalazi svojevrsna komercijalna zona i autobusni kolodvor te, na kraju, prostor današnjeg Staklo-koma nadomak Stoje. Sasvim su posebna priča objekti stalno ili sporadično otvoreni javnosti, a kojima se MORH i nadalje služi. U prvom redu tu je nekadašnji K.u.K. Marine casino, pa slavni Dom JNA, danas Dom oružanih snaga RH u kojemu se odvijaju i civilni sadržaj uz blagoslov MORH-a, pa bivša komanda garnizona ili današnji Hotel Veli Jože, kao i utvrda Minor na Malom Brijunu. Ovoj skupini pripadaju i uvala Vargerola, potom poluotok Peneda te kompleksi na Brijunima koji su u službi predsjednika RH i koji će ostati jedina ovdašnja područja stalno čuvana od pripadnika Oružanih snaga RH.

Posljednji demilitarizirani prostor je onaj Valelunge u koji su sa smještajem započele opslužne gradske ustanove poput Vatrogasaca, Dobrovoljnog vatrogasnog društva, Pulaprometa i Vodovoda te skladišta krovnih kulturnih ustanova u gradu, primjerice, Arheološkog muzeja, INK-a i Pula Film Festivala. Ukoliko izuzmemo vojni aerodrom, to je možda posljednji bivši vojni prostor pripojen Gradu u koji je, naravno, nezaopslužen ulaz zabranjen.

Nažalost, ili kako se čini na sreću tek nekolicine, ovom podugačkom i još uvijek nepotpunom popisu, vojne ostavštine i vojnog vlasništva nije kraj. Nekadašnjem Garnizonu Pula, veličine od 1 712 hektara kojemu možemo nadodati i 68 hektara područja dostupna civilima (uvala Sakordana, Hidrobaza i otok Sveti Andrija), nedostaju poveliki dijelovi pulske obale koji će biti oteti od grada u idućih 66 godina. Naime, vojska ima namjeru konačno se povući s pulskog poluotoka Muzil na šire područje Vargerole, o čemu ne može posvjedočiti posljednje javno obraćanje ministara obrane RH Davora Božinovića u lokalnom dnevnom tisku, budući da je poput štrihana dramuleta izostavljen Muzil, kao i razgovor o tome kada će konačno biti odlučeno da se granica povlači 13 stupnjeva od sadašnje prijavnice, odnosno od ulaza na Muzil. Muzil je već duže vrijeme sporna gradska tema, iako je na Međunarodni praznik žena 2009. godine, pod pritiskom građanske inicijative za Muzil "Volim Pulu", gradska vlast dozvolila posjet tom do tada za javnost mahom nepoznatom poluotoku, omogućivši na taj način tisućama građana da se zaljube u predivan i očuvan okoliš. Tijekom posljednje tri godine po Muzilu se više ne skiču samo potencijalni investitori i njihovi vodiči - političari, već ga pomno

upoznavaju novinari, arhitekti, povjesničari, arheolozi, konzervatori i biolozi. Njime danas šetaju i gimnazijalci, ali i radioamateri koji organiziraju svoja natjecanja, potom šparugari koji, kao i ribari bez dozvole, Muzil smatraju svojim rajem. Na taj je način Muzil ipak otvoren za građane i tek sada možemo govoriti o odvajanju Muzila od grada. Ostaje samo pitanje, hoće li se građani koji su dosad živjeli usred vojnog područja zapitati, smeta li nam što ćemo od sada živjeti usred turističkog kompleksa i jesu li nam postali zamorni ratovi između pokretača kapitalnog turističkog istarskog projekta i, kako si oni mantraju, glasne šačice otpadnika s rastućim ciljevima. Budući da Muzil još uvijek čuva vojska te da će ga čuvati do dolaska privatnog investitora, nameće se i iduće pitanje: "Nije li mogao netko čuvati i vojni kompleks Monumenti ili bar ostaviti zatvorena vrata, a ne da sada to bude primjer zločestih i neodgojenih vragolana, građana za koje je pretenciozan poklon bilo kakva nova javna površina ili komunal, da ne kažem stanovi za već prisutno stanovništvo, dugoobećavani sportski objekti ili, nedajbože, sveučilišni kampus koji bi svojim možebitnim položajem na onda još očuvanim Monumentima poticao zazubice svima onima koji nisu dio akademske zajednice, a ovako će u te nanovo odrezane prostore sa sjetom gledati svi oni koji ne žele biti dio posluge u turizmu?"

Iz primjera Muzila i Monumenata, kao i područja koja dijele istu sudbinu, razvidno je da nema mjesta za diskusiju s građanima i relevantnim stručnjacima ondje gdje je zagrebala pandža kapitalizma. Znatiljenci s početka priče koji imaju želju pridružiti se ovdašnjim aktivistima u "otimanju" prostora od Grada možda će ohrabrenje pronaći u činjenici što ne dolaze iz morem okupanog grada pa će, poput ljubljanskih ili novosadskih osvajača prostora, biti lišeni uvjeravanja gradskih čelnika da ne želi baš cijelokupno građanstvo biti čuvar plaže u zimskom razdoblju. Svoj cilj mogu ostvariti i u preostalim, derutnim i/ili zabačenim ovdašnjim vojnim objektima poput utvrda Grosso, Kaštelir, San Daniele, Bradamante i Kaštijun te one na otoku sv. Andrija. Doduše, i u tom će se slučaju morati boriti s očekivanjima lokalne zajednice, dokazujući svoje potrebe za prostorom. I, naravno, uz sva odobravanja, od njih će se, prvenstveno, očekivati da stečeno sačuvaju za iduće generacije. To je opravdano očekivanje u slučaju kada se ostavština stavlja u javnu službu, ali nakon 66 godina i konačnog predavanja zajedničkog naslijeđa u privatne ruke, nema više nasljeđivanja prostora koji su za rastuće gradove "čuvale" sve te silne vojske i vojske. Generaciji koja nije uspjela sačuvati dijelove svoga grada, oplemeniti ih sadržajima koja njihov grad nasušno potrebuje da bi uslijed sve viših kriterija zadržao svoj davno stečen status grada, prisjećat će se velikih zelenih površina koje na sjeveru i jugu štite njihovu luku, baš onako kako se danas s naizgled fantastičnim opisima neke prošle generacije prisjećaju obalnih šuma Zlatnih stijena i Verudele. I dok je zbog toga često ozloglašenog subjekta - vojske i onaj preostali dio civilnog grada postao gradom, neće valjda sada zbog civilnog, iako ne nužno i civiliziranog grada, preostali dio vojnog grada prestati biti gradom.

RO

društveno-edukativna igra

Učestvovao si u akciji za Rojce
IDI 5 POLJA
NAPRIJED!

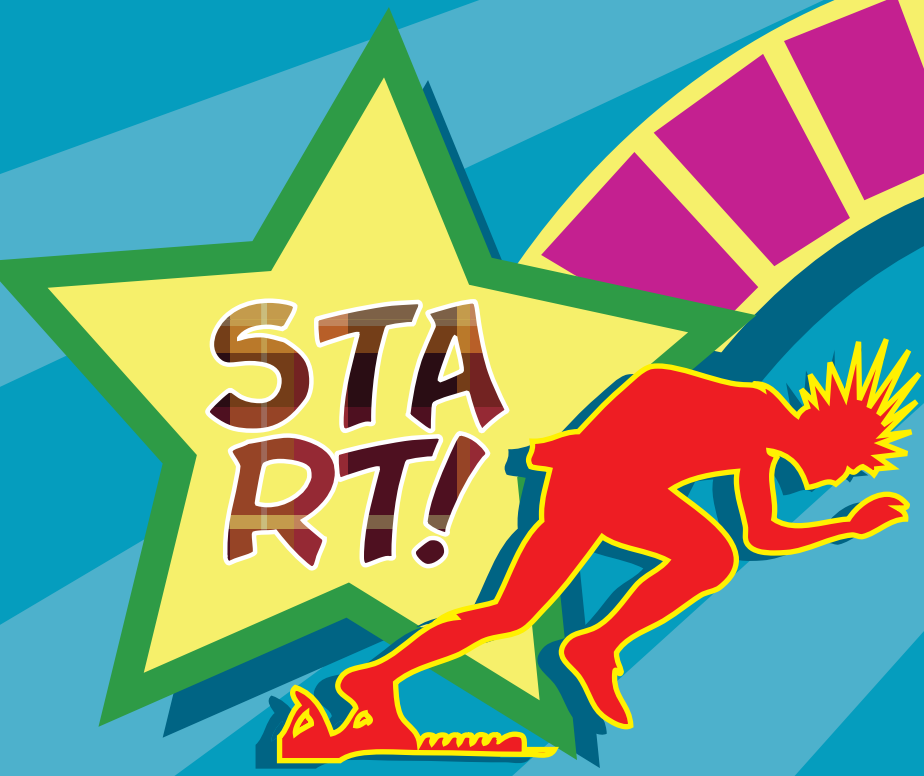
#*%&% +!

ROJCI!

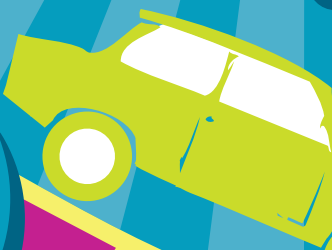
osnovao si udrugu i zatražio prostor u reju
MORAŠ ČEKATI 1 KRUG
dok ti grad odgovori

U petak si cugao ispred Rojca i osavio boce na zidicu.
IDI 5 POLJA
NATRAG!

Platio si parking koji se ne naplaćuje
PRESKOČI 1 BACANJE!

ROJCA

aktivna igra

CILJ!

Potrošio si 50 kn na Božićnom buvljaku
IDI 3 POLJA NAPRIJED!

Ponovno si ispišao hodnik na sjevernom krilu
ISPADAŠ IZ IGRE!!

Glavni bend neće nastupati jer je koncert skraćen.
IDI 5 POLJA NATRAG!

AJMO DOMA!

Bacio si baterije u kutiju za iste u hodniku Rejca
BACAJ JOŠ JEDNOM!

GASI TO!

Organizirao si koncert, a susjedi se bune. Dogovorio si da koncert traje kraće.
IDI 3 POLJA NAPRIJED!

Objavio si članak na

IDI 1 POLJE NAPRIJED!

EU FONDOVI- Velik zalogaj za udruge?

Treba jasno reći da udruge koje se najvećim dijelom financiraju iz sredstava Europske unije (ali i iz inozemstva općenito) zapravo financiraju lokalnu upravu i državu, a ne obrnuto.

NAPISALA:
**VLASTA
VUJAČIĆ**

Naši građani još uvijek slabo barataju informacijama koje se tiču Europske unije, pa tako i slabo znaju o fondovima iste. Na to nas je upozorila **Ines Kersan-Škabić**, profesorica na pulskom odjelu za Ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“.

Naime, prema istraživanju koje je provelo Ipsos Puls Public Affairs, 87 % ispitanika smatralo se loše ili osrednje informiranim o Europskoj uniji, dok se njih samo 12 % smatralo dobro, odnosno jako dobro informiranim o EU. Na listi područja o kojima građani najmanje znaju jesu i priljev novca iz fondova EU te je 11 % ispitanika iskazalo potrebu za više informacija u tom segmentu.

Važne informacije

Što onda prosječan građanin treba znati? Za početak, veli profesorica Kersan-Škabić, svaki građanin treba znati da je riječ o kompleksnoj tematici te nije potrebno zamaratati se svakim detaljem o fondovima.

-Važno je znati da EU ima mehanizme kojima nastoji pomoći prvenstveno regijama koje zaostaju u razvoju, potiče projekte zapošljavanja i povećanja regionalne konkurentnosti te teritorijalne suradnje, navodi profesorica Kersan-Škabić.

Osim toga, trebaju znati čemu služe Strukturni i Kohezijski fondovi. Riječ je o fondovima koji čine više od trećine proračuna EU-a, a njime se nastoje umanjiti razlike među razvijenim i manje razvijenim zemljama u EU. Usto, ističe profesorica, važno je da pojedinac u masi informacija o europskim fondovima i programima, pronađe onu informaciju koja ga zanima.

S obzirom da su Hrvatskoj donedavno bili dostupni samo predpristupni fondovi s ograničenim novčanim iznosima, postavlja se i pitanje koliko smo iskoristili tu financijsku priliku.

Treba znati i da EU ne financira u potpunosti projekte...

Kako kaže **Jakša Puljiz**, autor značajnog istraživanja „Analiza kapaciteta za korištenje EU fondova na županijskoj razini“, regionalnu razinu uprava treba pohvaliti jer su se pokazali kao najuspješniji korisnici fondova. Dodao je i da je županijama dosada bilo dostupno svega 7,2 % financijskih sredstava iz EU fondova. Unatoč relativno malom iznosu, pojedine županijske uprave (1/4 županijskih uprava) prepoznale su ovu odličnu financijsku priliku.

-Jedan razlog tome jest što su županije vrlo rano počele ulagati u vlastite kapacitete za korištenje EU fondova, prije svega kroz osnivanje specijaliziranih agencija, navodi Puljiz.

Slično stajalište izrazila je profesorica Kersan-Škabić koja veli da se po tom pitanju iskazala i Istarska županija jer ima itekako stručan kadar u Upravnom odjelu za međunarodnu suradnju i europske intergracije. Međutim, pitanje je ima li ga dovoljno. Navodi da bi takav stručan kadar trebao biti u svim upravnim tijelima i na svim razinama.

Postoji li „caka“?

Logično je i zapitati se gdje su rezultati financiranja iz predpristupnih fondova? Kako kaže Puljiz, posljedica slabe vidljivosti rezultata u javnosti pa i u hrvatskom gospodarstvu jest i relativno mali iznosi sufinanciranja određenih projekata. Osim toga, dosad su se financirali manji projekti koji toliko ne privlače pažnju. Dodaje i da Hrvatsku čeka veliki posao – građenje ljudskih kapaciteta za provjeru učinka provedenih projekata na regionalnoj razini, a to je nešto gdje nam još uvijek nedostaje znanja i iskustva.

Nedostatak informacija, ili pak „more“ neselektiranih informacija, pa zatim i slabo vidljivi rezultati mogu činiti naše građane skeptičnima. Poneki se zbog toga pitaju postoji li „caka“ kod primanja financijske potpore EU, ali „cake“ u biti nema. Puljiz veli da nije riječ o velikodušnosti EU koja nam pruža financijska sredstva. Interes bogatijih članica je smanjenje regionalnih razlika, čime bi se EU dodatno osnažila a time bi se i povećavalo tržište za proizvode i usluge bogatijih zemlja članica.

-Jedina skepsa može biti prisutna samo u pogledu sposobnosti naše administracije da se prilagodi i da razvije potrebne kapacitete za učinkovito upravljanje EU sredstvima, upozorava Puljiz.

Skeptičnost se može umanjiti i navođenjem jasnih nedostataka europskih fondova. Kako kaže profesorica Kersan-Škabić, kao nedostatak može se istaknuti činjenica da za početak realizacije projekata Hrvatska mora sama pronaći financijska sredstva ne bi li se projekt doista ostvario. Tek kasnije, putem EU fondova, refundira se potrošeni novac. U tom pogledu veliki se projekti teže realiziraju. Treba znati i da EU ne financira u potpunosti projekte, nego je visina sredstva definirana s obzirom na cilj financiranja, što znači da dio novca mora omogućiti i lokalna zajednica. Prema tome, strah da ćemo postati ovisni o sredstvima EU može se zaboraviti.

-Naprotiv, prijava projekata i njihova realizacija koja je administrativno vrlo zahtjevna poticat će nas da budemo racionalni i realni, da znamo posložiti prioritete, što predstavlja novi izazov za jedinice lokalne i regionalne samouprave i uprave koje trebaju putem svojih strateških dokumenata stvoriti okvir za prijavu projekata, ističe Kersan-Škabić.

Model financiranja utječe na udruge

No, bitno je napomenuti i da će novi model financiranja utjecati i na civilni sektor. Što se tiče samih dostupnih informacija o modelima financiranja iz EU, predsjednica udruge Zelena Istra, **Dušica Radojčić**, veli da one udruge koje pokazuju interes za takve modele financiranja, mogu i vrlo lako pronaći informacije. Osim toga, dodaje i da je dostupna edukacija svima koji pokazuju motivaciju.

Ističe i da poneke udruge drugim kolegama u civilnom sektoru redovito šalju informa-

Dušica Radojčić, udruga Zelena Istra

cije o dostupnim natječajima, a na državnoj razini pak postoje agencije specijalizirane za pružanje takvih informacija. Međutim, na pitanje koliko je naša lokalna uprava susretljiva u pružanju informacija, veli da su po tom pitanju udruge nažalost prepuštene same sebi, što je velika šteta jer one udruge koje uspješno provode projekte financirane sredstvima Europske komisije, upravo ta sredstva troše u lokalnoj zajednici. Udruge imaju i veliku apsorpcijsku moć za europske fondove te bi ih lokalna uprava u tome trebala što više poticati, naročito zbog mogućnosti zapošljavanja u drugama. Nažalost, veli Radojčić, ona to ne čini.

-Treba jasno reći da udruge koje se najvećim dijelom financiraju iz sredstava Europske unije (ali i iz inozemstva općenito) zapravo financiraju lokalnu upravu i državu, a ne obrnuto. Tako, na primjer, Zelena Istra porezima i prirezima na plaće financira Grad Pulu s 35.000 kn godišnje, dok je Grad Pula 2010. godine isključio Zelenu Istru iz prora-

čunskog financiranja, tvrdi Radojčić.

Što se tiče samog apliciranja na natječaje Europske komisije, veli da većih poteškoća, u njihovom slučaju nije bilo. Naravno, sama procedura vrlo je zahtjevna i opsežna te nije problematičan samo postupak prijavljivanja već i izvještavanje o projektu vrlo je zahtjevno, te je potrebna prethodna edukacija. Slično mišljenje dijeli i **Upravni odbor Hrvatskog društva likovne Umjetnosti Istre**. U kratkom obraćanju, kazao je da će biti uspješne samo one udruge koje budu zapošljavale profesionalce u sektoru upravljanja i apliciranja EU projekata. Navode i da već sada postoje agencije specijalizirane za izradu aplikacija za EU fondove, a čije usluge su za njih jednostavno preskupe te se time više novaca troši na funkcioniranje udruge i pronalaženje izvora financiranja, a manje ostaje za ostvarivanje temeljnih ciljeva radi kojih je udruga osnovana.

-Sve je važnija prezentacija projekta od njegovog stvarnog učinka. Ponekad se čini kao da je stvar zamišljena samo da se zavrti ogroman novac na način suprotan ciljevima i smislu postojanja civilnog sektora, a u skladu s funkcioniranjem kapitala na globalnom nivou, kratko su kazali iz Upravnog odbora HDLU Istre.

Ono što ostaje pozitivno jest to što se prema Ugovoru o pristupanju Europskoj uniji, Hrvatskoj nudi privremena financijska pomoć za razvoj i jačanje njezinih administrativnih i pravosudnih sposobnosti za provedbu i primjenu zakonodavstva Europske unije te za poticanje razmjene najbolje prakse među kolegama.

I posljednje, iako se govori o promjeni modela financiranja, pa i velikim mogućnostima za realizaciju projekata koji su nam se nekada činili neostvarivima, ne smije se zaboraviti da Hrvatsku čeka velika prilagodba. Puljiz zaključuje da se iznos sredstava stalno stavlja u prvi plan, ali važnije je reći da najveća prednost EU fondova leži u tome što nas čeka promjena trenutne razvojne politike. Administracija će morati biti egzaktnija, realnija i učinkovitija te će se morat osigurati transparentnost u pogledu trošenja sredstava. Osim toga, pravila i načela korištenja EU fondova potiču bolju koordinaciju različitih sektora te intenzivniju participaciju regionalnih i lokalnih tijela kao i predstavnika civilnog sektora u planiranju i provedbi razvojnih programa.

(NE)FINANCIRANJE NA LOKALNOJ RAZINI

S jedne strane udruge se bore s vrlo kompleksnom administracijom vezanom za prijave projekata na EU razini, a s druge strane borba za opstanak otežana je malim, pa čak i beznačajnim potporama lokalne uprave. Kako kaže Dušica Radojčić iz Zelene Istre, organizacije civilnog društva imaju najveću mogućnost za preživljavanje ako se financiraju iz fondova Europske unije, a veli i da je vrlo značajno financiranje iz Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva. Drugi izvori financiranja teško mogu pokriti troškove ozbiljnog projekta. Kao poseban negativan trend, Radojčić navodi atomiziranje financijskih potpora odnosno dodjela malih i nebitnih iznosa velikom broju udruga.

- Takvih je primjera u posljednje vrijeme mnogo. Imamo Grad Pulu koji svima, osim, naravno „svetim kravama“, dodjeljuje minimalne godišnje iznose s kojima se nikakav ozbiljni program ne može provesti. Takva je situacija i s natječajima Ministarstva zaštite okoliša, Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost i drugih, budući da bez obzira na kvalitetu prijavljenog projekta ili planirane aktivnosti, primjenjuju „uravnilovku“, pa svima dodjeljuje otprilike podjednako mali iznos.

Dodaje da se to događa jer ne postoji evaluacija projekata te se ne znaju ishod i učinci, zbog čega sigurnija metoda postaje „svakome po malo“.

Ana Žužić, udruga ZOOM

Slično je kazala i predsjednica udruge ZUM, Ana Žužić. Veli da financiranje projekata od sredstava lokalne ili nacionalne javne uprave jest nemoguća, pa kada traže njihovu potporu, svjesni su da za realizaciju projekta moraju pronaći i druge financijske izvore. Međutim, ističe i da naša lokalna uprava, po tom pitanju, ne odskade od drugih diljem Hrvatske.

- Budući da kao udruga za mlade surađujemo s drugim sličnim udrugama, znam da je gotovo ista situacija i s drugim lokalnim upravama u Hrvatskoj, a ima i gorih primjera, upozorava Žužić.

Posebna je situacija sa Zakladom za poticanje partnerstva i razvoja civilnog društva Istarske županije, za koju Radojčić kaže da najveći dio godišnjeg budžeta troši na vlastite plaće i aktivnosti, dok se udrugama dodjeljuju minimalni iznosi.

-Njihov je posljednji „izum“ natječaj kojim financiraju samo troškove aktivnosti, ali ne i trošak rada osobe koja ih provodi, čime su penalizirane udruge sa zaposlenim djelatnicima, objašnjava Radojčić.

Osim toga, navodi Žužić, Zaklada svojim načinom rada ne uspijeva ispuniti svoju prvotnu ulogu - da budu posrednici u dodjeljivanju većih financijskih sredstava za ozbiljnije projekte.

Jasno je da se ovakvom situacijom ugrožava rad udruga, budući da se značajnija sredstava mogu dobiti isključivo od fondova EU ili, eventualno, Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva.

2011. - EUROPSKA GODINA VOLONTIRANJA

S volonterima je zadovoljstvo raditi!

NAPISALA:
VLASTA
VUJAČIĆ

Volonteri u akciji

Koliko ste puta „surfali“ po portalima specijaliziranim za traženje posla i onda naletjeli na odličnu poslovnu mogućnost, ali traže se volonteri?! Iako volontere mogu tražiti samo neprofitne organizacije, činjenica je da i poslovne tvrtke redovito objavljuju oglase u kojima tragaju za volonterima, a ponekad zahtijevaju i stručnost u određenom području...

U želji da otkrijemo nešto više o volonterstvu i volonterskim akcijama, razgovarali smo s nekoliko relevantnih sugovornika. Jedna od njih jest koordinatorica Zagrebačkog volonterskog servisa, Višnja Pavlović. Na samom početku razjasnila nam je taj pojam. Sastoji se od tri segmenta –dobrovoljnost; ulaganje znanja, vještina i vremena u provedbi aktivnosti; i za opću dobrobit i dobrobit drugih, a bez materijalne korisnosti. Osim toga, volonterstvo ima i nekoliko ograničenja. Primjerice, maloljetni volonteri moraju biti pod određenim nadzorom, a naglasak je na edukativnom dijelu volonterstva. Osim toga, organizator volontiranja ima pravo tražiti uvjerenje o nekažnjavanju, radi zaštite ranjivih skupina. Volontirati mogu i bivši prijatelji, s time da im nije dozvoljen rad s ranjivim skupinama. - KOJE SU TO SKUPINE?

-Organizacije trebaju izdati potvrdu o volontiranju – za što postoji knjižica o volontiranju. Iako ona nema formalnu vrijednost, primjeri iz prakse pokazuju da organizacije i tvrtke ipak vrednuju volontersko iskustvo, ističe Pavlović.

Inače, Volonterski centar Zagreb i regionalni centri u Rijeci, Splitu i Osijeku imaju zajednički kurikulum, a upravo im je dužnost osvještavanje organizacija o pravima i obvezama volontera. Naime, Pavlović veli da je Zakon o volonterstvu, donesen 2007., još uvijek relativno „mlad“, pa ga ne poznaju svi. To može poslužiti kao svojevrsno objašnjenje zašto profitabilne kompanije traže volontere, iako se to Zakon izričito zabranjuje.

-Treba napomenuti da se od 1.siječnja 2010. godine odvajaju pojmovi pripravnik i volonter jer stažiranje nije volontiranje. Primjerice, pripravnicima se moraju plaća-

ti doprinosi, postoji određeno očekivanje, stručnost te rad na puno radno vrijeme, dok volonteri ne moraju biti na punoj satnici, od njih se ne očekuje prevelika stručnost niti im se plaćaju doprinosi, objašnjava Pavlović.

Razlikovanje ovakvih pojmova vrlo je važno, budući da se volonterstvo može lako upotrijebiti u negativnom kontekstu. Ukoliko osoba traži posao, a može pronaći samo priliku za

-Oni koji se prijave za volonterski rad imaju određenu intrinzičnu motivaciju, ali ponekad je problem u održavanju motivacije. Tu pomaže koordinator koji redovito organizira susrete i razgovara s pojedinim volonterima ne bi li se održala zainteresiranost za volonterski rad, ističe Pavlović dodajući da statistički podaci pokazuju da se najviše prijavljuju mladi od 18 do 30 (62 %), a 14 % je onih u dobi od 30 do 45 godina.

Volonterska akcija uklanjanja ambrozije

volontiranje u određenoj tvrtki, riječ je o jasnem izrabljivanju, što bi se trebalo zakonski sankcionirati.

Volontera je više nego akcija

Međutim, one osobe koje doista žele volonterirati, bilo radi iskustva ili radi dobrobiti zajednice, imaju odlične volonterske prilike. Mogu se javiti neprofitnim organizacijama zainteresiranim za rad s volonterima ili u slučaju da u njihovom gradu postoji Volonterski centar, mogu se njima javiti putem njihovog servisa. Kako je kazala Pavlović, dosad nije naišla na probleme u radu s volonterima. Jedan od razloga je taj što se njima, putem servisa, javljaju već motivirani kandidati.

Istaknula je u razgovoru i da se u posljednje vrijeme dogodi da ima više volontera, nego samih akcija, a godišnje VCZ radi 4-6 raznoraznih akcija. Ponekad se traže volonteri za kratkoročne akcije, ali ima i onih dugoročnih aktivnosti. Jedna od njih jest inkluzivno volonterstvo, odnosno uključivanje u volontiranje dugotrajno nezaposlene osobe, a pripadaju osobama u riziku od socijalne isključenosti. Svaki je regionalni centar našao 20 ljudi, koji se uključuju u volonterstvo na dva sata tjedno. Time im se želi pomoći da izađu iz kuće, da se osjećaju korisnima i da nauče nešto novo. Osim što se takvi volonteri osjećaju osnaženima, i predstavnici organizacije uvidjeli su ogromnu dobrobit jer se pokazalo da su često takvi volonteri i posvećeniji u svome radu.

Projekt udruge Informo

VCZ kao takav ima priliku raditi s mnogim volonterima, a njihov servis to i olakšava. Međutim, neke neprofitne organizacije teže dolaze do volontera. Jedna od njih je i vodnjanska udruga Informo. Kako je rekla naša sugovornica Monika Brščić iz Informa, imali su određenih poteškoća zainteresirati mlade ljude na njihov, već u tijeku, volonterski program „Istrian Knowledgeable and Experienced Youth“.

-Unatoč novim tehnologijama i medijima nije lako informirati mlade, nezaposlene i smanje mogućnosti. Najviše nam je pomogla suradnja sa HZZ-om. Mi smo zadovoljni s postignutim rezultatima i s brojem mladih koji su se odazvali. Bilo je dosta zainteresiranih iako smo očekivali veći odaziv jer smo ipak nudili jedan jako skup program, njimabesplatno omogućen zahvaljujući sredstvima iz EU, veli Brščić.

Oni prijavljeni pokazali su se vrlo zainteresiranima za rad, a pozitivan „feedback“ imaju i od udruga spremnih za rad s volonterima. Ističe da se neprofitne organizacije još uvijek mogu uključiti u projekt i prihvatiti volontere za rad.

Upravo uključivanje u praktičan rad, dokaz je da ovaj program nastoji ponuditi više od teorijskog znanja. Brščić navodi da je završen prvi set trodnevne radionice čiji je konačni cilj bio pružiti kandidatima osnovna znanja i alate za aktivno potraživanje posla.

-Pod pružanjem znanja se podrazumijeva usvajanje i pronalaženje kroz različite teme: od pisanje životopisa i motivacijskog pisma do procesa aktivnog pronalaženja posla, komentira Brščić te tvrdi da su kandidati usvojili osnovne komunikacijske vještine potrebne za pravilno pisanje životopisa i motivacijskog pisma i vještinu za učinkovito predstavljanje u intervjuu za posao. Također, kandidati su osviješteni o uobičajenim greškama prilikom pisanja životopisa i motivacijskih pisma.

Ubrzo(?) Volonterski centar u Puli

Kako i druge neprofitne organizacije u Istri ne bi imale problema u traženju volontera, odnosno manjak zainteresiranih kandidata, poželjno je takav centar imati u Puli. Srećom, Inicijativa za volonterski centar u Puli već je oformljena tijekom 2011. godine, a podržala ju je Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva i Istarske županije. Kako kaže naša sugovornica, Suzana Fraberger iz udruge Suncokret, zasad su održane četiri radionice s ciljem educiranja i informiranja građaninima o vrijednostima volonterstva. Zasad je ostvarena suradnja s trima obrazovnim ustanovama, zatim s Forumom udruga osoba s invaliditetom te Dnevnom centrom za odrasle osobe s kombiniranim teškoćama u razvoju. Usto, navodi da su održana mnoga događanja, kao što su Okrugli stolovi, tiskovne konferencije, volonterska akcija u kojoj je bio uključen 21 volonter u rad sa osobama s teškoćama u razvoju.

-Inicijativa nastavlja sa svojim planiranim aktivnostima do kraja godine a u tijeku je priprema za obilježavanje Međunarodnog dana volontera te se radi na Statutu budućeg Volonterskog centra. Vjerujem da će se tijekom 2012. godine Volonterski centar osnovati kao pravna osoba, rekla je Farberger.

Ono što se može zaključiti iz razgovora s različitim, relevantnim sugovornicima jest da je s motiviranim volonterima uvijek zadovoljstvo raditi, što je u svojem kratkom obraćanju potvrdio i predsjednik Društva distrofičara Istre Davor Komar. Kazao je da zainteresiranih građana uvijek ima, ali ponekad ih se treba potaknuti na način da im se doslovno pokaže kako nekome treba pomoći. Zaključuje i da građani volonterski rad prihvaćaju s radošću ako je jasno ukazana potreba za njime i ako je sama problematika jasna.

LJUDI IZ ROJCA

SHIN CENTAR BORILAČKO-TERAPEUTSKIH VJEŠTINA Proces važniji od rezultata

Radost je jedno od uporišta vježbanja. Radost je posljedica svjesnog i opuštenog pokreta. Takvo vježbanje nije prožeto nekontroliranom euforijom, oduševljenjem ili urnebesnim smijehom, već tihim ushitom nad čudom tijela, uma i njihovim zajedničkim dosezima.

Centar borilačko terapeutskih vještina Shin uselio je u zgradu Društvenog centra Rojc davne 1999. godine. Uz Puhački orkestar Grada Pule, Zaro, DR Inat i Suncokret, Shin je bio među prvim stanovnicima zgrade, uselivši se tada u dodijeljeni dvoranu u sjevernom krilu zgrade iz koje su netom prije iselili prognanici iz ratom zahvaćenih krajeva Bosne i Hercegovine. Iako je registriran kao duhovna udruga, Centar Shin mnogi poistovjećuju sa sportskom, odnosno rekreativnom udrugom. Budući da sam naziv udruge ne govori mnogo, rijetki znaju da bavljenje tijelom i pokretom nije nužno sport i rekreacija. Centar Shin objedinjuje praksu posebnog tipa sino-japanskih vještina i metoda. Sve prakse u Centru, od yoge i kempa do budističkog chana i meditacije, polaznicima nude mogućnost osobnog razvoja. Polaznici podjednako koriste i um i tijelo u svrhu izgrađivanja i održavanja harmoničnog ljudskog bivanja. Iako se u Centru upražnjavaju drevne metode i vještine, pristup im je suvremen, što dovodi do uspješnog uklapanja tradicionalne prakse u svakodnevni i suvremeni način života, bez uobičajenih banalizacija i komercijalizacije.

Zašto Shin nije sportska udruga?

Da bismo pojasnili razliku između sportskih i aktivnosti Centra, moramo objasniti što podrazumijeva naziv sport. Kao odgovor na ubrzani tempo življenja i želju za što boljim natjecateljskim rezultatima, sportaši su usko specijalizirani i nemaju vremena za izučavanje kinetičkih principa te zdravstvenih i "nezdravstvenih" aspekata sporta kojim se bave. O tome brinu njihovi treneri, sportski liječnici i menadžeri. Sportski vijek djelovanja je kratak s posebnim naglaskom na natjecateljski dio. Želja za pobjedom uvjetuje uvježbavanje samo onih faza u kojima su sportaši zaista dobri s naglaskom na specijalizaciju istovjetnog mišićnog pokreta i ne obraćanje pažnje na ravnomjeran tjelesni razvoj i zdravlje. Važno je postići rezultate i biti uspješan, najbolji. Posvuda se ističe imperativ pobjede, bez obzira na cijenu koju plaća natjecatelj.

Upravo u ovom odnosu prema natjecanju nalazi se najjednostavnija razlika između sporta i aktivnosti koje nudi Centar Shin. Kad govorimo o natjecanju, članovi Shina se natječu sa samim sobom. Iako natjecanje često poistovjećujemo s borbom, rijetko se u sportu, ali i u svakodnevnom životu zapitamo: "Protiv koga se zaista borimo?"

Uspoređujući aktivnosti Centra s rekreacijom, rekli bismo da je rekreacija u načelu pozitivniji orijentirana od sporta, budući da je prakticiraju osobe koje to vole ili se time bave iz zdravstvenih razloga, što su svakako bolji i zdraviji motivi od natjecateljskih. Međutim, osnovna razlika spram aktivnosti Centra i rekreacije proizlazi iz dva elementa. Prvo, različit je pristup procesu vježbanja i drugo, nedostaje sustavna integracija iskustava stečenih tijekom vježbanja sa svakodnevnom životnim aktivnostima. Posebice moramo obratiti pažnju na proces vježbanja i praksu.

Što možete vježbati u Shinu?

Naziv Centra Shin potječe od japanske riječi za um, odnosno interakciju srca i uma. Tijelo je "dom" uma i srca, stoga harmonična egzistencija čovjeka podrazumijeva uravnoteženi spoj tijela i uma.

Upravo je jedna od aktivnosti Centra - zenyoga vid alternativnog sudjelovanja u ovoj jedinstvenoj vezi. Mnogi znaju da yoga nije sport. Iako je ponekad rekreativni oblik vježbanja početna motivacija za prakticiranje, yoga nije ni rekreacija, budući da razvoj pumnosti tijekom pokret ne može biti isključivo rekreativan. Prakticirajući yogu, ne dobivamo samo uravnoteženo tijelo, već i osobu koja njeguje cjelovit pristup životu. Zenyoga djeluje na tijelo, dah i um, dovodeći ih u stanje ravnoteže, a polazeći progresijom od grubljeg prema finijem, od vanjskog prema unutarnjem - od tijela prema umu.

Skloni smo govoriti da tjelesna ravnoteža ovisi o stanju uma. Naime, preko tijela i um dovodimo u red. Usredotočeno vježbanje usmjereno na tijelo početak je "okretanja svjetla prema unutra" - prema sebi. Ako tome pridodamo i održavanje sklada s okolinom, što je u vezi s usvajanjem ispravnih gledišta, onda vježbanje yoge ima potencijal promjene na širem životnom planu, što nadilazi uvriježeno poimanje površne rekreativne tjelovježbe.

Kad govorimo o idućoj aktivnosti kempu ili tradicionalnom karatu, odnosno borilačkoj vještini, mnogima je teško razumjeti zašto i kako to nije sport. Mnogi pod karateom podrazumijevaju samozatajnu i samoobrambenu istočnjačku vještinu, potom borbenu tehniku pojedinih specijaliziranih rodova vojske i policije te sportsku, šampionsku i olimpijsku disciplinu, što, nažalost, ukazuje na nerazumijevanje tradicionalnog, odnosno najstarijeg oblika shvaćanja ove vještine. "Tko je taj koji napada i tko je onaj koji se brani?", principijelno je i filozofsko pitanje koje borilačko umijeće podiže na višu razinu. Oni koji vjeruju da je napor za harmonizacijom našeg psiho-fizičkog sustava i usklađivanjem sebe sa svijetom u krajnjem dosegu s iskonskom prirodom vrijedan truda, blizu su poimanju kempa koji se vježba u Centru Shin. Uz suvremeno tumačenje, sačuvan je tradicionalni pristup tehnikama i drugim vrijednostima.

Borilačke vještine

S tehničke, borilačke strane nedostatak natjecanja omogućio je očuvanje mnoštva tehnika izgnanih iz suvremenog karatea. Ako izuzmemo udaračke tehnike, kempo koristi i izvođenja iz ravnoteže, bacanja, kao i različite kontrole ekstremiteta, odnosno poluge. S borilačkog aspekta to je vještina, a ne sport. Neopterećen natjecanjem i općom komercijalizacijom, ovaj sustav umjesto poticanja agresije i egoizma, u praksi čuva uvid u suptilnije razine ljudskog bića. Budući da dob polaznika nije ograničena sportskim standardima, kempo je vještina koja pogoduje vježbanju i u poznim godinama, nudeći mogućnost konstantnog učenja i samorazvoja. Prema riječima starijih praktičara: "Dok je vanjski oblik zasnovan na principu borilaštva, unutarnje je viđenje usmjereno na otkrivanje i iskustveno proživljavanje konstantno promjenjive stvarnosti".

Sukladno tome, moramo spoznati da je radost jedno od uporišta vježbanja. Radost je posljedica svjesnog i opuštenog pokreta. Takvo vježbanje nije prožeto nekontroliranom euforijom, oduševljenjem ili urnebesnim smijehom, već tihim ushitom nad čudom tijela, uma i njihovim zajedničkim dosezima. Početak citata: "Svjesnost, opuštenost i radost drugo su ime za znatiželjnost i otvorenost...Zbog toga im doseg nije ograničen prostorom vježbanja, već leži mnogo dalje, u obogaćenju života i pronalaženju njegova dubljeg smisla", kraj citata, knjiga "Zenyoga, priručnik za praksu", K. Mihaleinec.

MERLIN SLAVI DESETU OBLJETNICU POSTOJANJA

Uspješna simbioza kreativnih i socijalnih radionica

Legendarni čarobnjak, svemogućí Merlin, čije ime nosi udruga od 2001. godine, pokazao se kao sretan izbor za naziv, budući da udruga već 10 godina za redom uspješno provodi širok raspon kreativnih i socijalnih aktivnosti.

Merlin, udruga za promicanje kreativnosti, ove godine obilježava desetu obljetnicu postojanja i rada na različitim područjima ljudskoga djelovanja - od obrazovanja i umjetničkih kreacija do socijalne skrbi nad svim društvenim

duje Radionica krojenja i šivanja, pa tako razlikujemo onu za početnike od one za napredne polaznike, gdje se stječu vještine za samostalnu izradu odjevnih predmeta. Radionice se održavaju u Korenici, Pazinu, Labinu i Poreču. Osim navedene, udruga provodi i Radionicu ručnog tkanja i veza na tkalačkom stanu, oživljavajući na taj način tradicionalnu tekstilnu tehniku izrade ukrasnih i odjevnih predmeta. Tijekom radionice Rimski osmijesi i projekta Izvorni sjaj pulske Arene, polaznici uče modelirati u glini, izraživati kalupe i odljeve od gipsa te oblikovati suvenire na temu kulturno-povijesnih spomenika iz rimskog razdoblja grada Pule, posebice amfiteatarskih igara i kazališta, kao što su maseke, uporabni predmeti, građevine i spomenici iz rimskog doba.

Jedan od projekata udruge je i Dječji centar Jutarnji cvijet osnovan u Vodnjaju 2005. godine. Cilj je Centra usmjeravanje dječjih aktivnosti i integriranje siromašne djece nacionalnih manjina, predškolske i školske dobi u redovni rad vrtića i vanškolskih aktivnosti te poticanje volonterskog rada i zapošljavanje nezaposlenih učiteljica i odgajateljica.

U deset godina pozitivnog poslovanja

Kreativne radionice udruge Merlin

kategorijama - nezaposlenim ženama, mladeži, romskom djetom te osobama s posebnim potrebama i umirovljenicima.

Legendarni čarobnjak, svemogućí Merlin, čije ime nosi udruga od 2001. godine, pokazao se kao sretan izbor za naziv, budući da udruga već 10 godina za redom uspješno provodi širok raspon kreativnih i socijalnih aktivnosti. Od svojih početaka udruga promiče projekt cjeloživotnog obrazovanja te neformalne edukacije u tradicionalnim i umjetničkim zanatima, primjerice, šivanja, krojenja i tkanja te modeliranja u glini i gipsu s odljevima pod nazivom Uradi sam/a kreativne radionice.

Godine 2003. udruga dobiva prostor u zgradi Društvenog centra Rojc, što rezultira širenjem djelatnosti i poticanjem samozapošljavanja nezaposlenih osoba, mladih i žena raznih dobnih skupina (informatika) te na radne aktivnosti za osobe s posebnim potrebama (tkanje i izrada suvenira). Radionica informatike prilagođena je osobama različite životne dobi i obrazovanja s ciljem osposobljavanja za rad na računalu.

Tijekom godina razvija se i unaprije-

i kontinuiranog rada zasad sudjeluje 20 redovnih članova, oko 800 korisnika usluga i podržavajućih članova, 100 educirane romske djece u integracijske vanškolske radionice u Vodnjaju te 10 odraslih invalidnih žena uključenih u kreativne aktivnosti i prezentacije. U stalnom radnom odnosu udruge Merlin trenutno su dvije osobe, dok se osam osoba godišnje zapošljava prema potrebi s ciljem realizacije različitih projekata - Kreativne radionice, Dječji centar Jutarnji cvijet, Rimski osmijesi i Izvorni sjaj pulske Arene, odnosno izložbeno-prodajna manifestacija na trgu ispred Amfiteatra. Udruga Merlin je aplicirajući na natječaj fondacije NESST Europa s projektima Kreativnih radionica i Izvorni sjaj pulske Arene uključena u edukacijski projekt 2011. godine za Socijalno poduzetništvo u Republici Hrvatskoj.

Kruna desetogodišnjeg rada udruge Merlin predstavlja ovogodišnje osvajanje međunarodnog priznanja - Posebne nagrade za društvenu integraciju Zaklade Erste u Pragu.

Sanja Apostolovski

Kreativni i u mirovini

PROJEKTI UDRUGE SUNCOKRET - PULA

Kad se male ruke slože

Uspješnost projekata proizlazi iz zajedničkog rada članova udruge i njihovih prijatelja – studenata, učenika i volontera

Udruga Suncokret - Pula, smještena na trećem katu Društvenog centra Rojc, započela je s radom tijekom 1992. godine kao dio Udruge Suncokret - Centar za humanitarni rad. Godine 2004., radi operativnijeg djelovanja i neposrednijeg odgovora na potrebe zajednice prerasta u samostalnu udruhu.

U vrijeme kada su u Rojcu živjele izbjeglice i prognanici iz ratom pogođenih dijelova Republike Hrvatske, članovi udruge Suncokret provodili su cijeli niz psihosocijalnih programa s ciljem razvoja mira i demokracije te ublažavanja ratnih posljedica.

Nastavak rada udruge temelji se na pomaganju onima najpotrebitijim, podučavanju djece i odraslih te aktivnom sudjelovanju u razvoju i promicanju civilnog društva u Istri, Hrvatskoj i inozemstvu. Da bi smo vam približili rad Suncokreta, u nastavku predstavljamo projekte na kojima trenutno radimo, a koji su rezultat dugogodišnjeg uspješnog djelovanja članova udruge i njihovih prijatelja – studenata, učenika i volontera.

Projekt "Lakše kroz školu" - učenje više nije bauk

Projekt je nastao kao odgovor na potrebe djece i mladih, a na zahtjev roditelja i škola, za pomoć u savladavanju školskog gradiva. Cilj projekta je poboljšanje školske i socijalne kompetencije djece, mladih, kao i studenata Sveučilišta Jurja Dobrile iz Pule, odnosno budućih nastavnika. Učimo i podučavamo tijekom aktualne školske godine, a u projektu sudjeluje 60-ak djece, 20 studenata te 2 do 3 volontera.

Projekt "Praktične perspektive" - poticanje aktivizma u školama

Program se provodi tijekom školske godine u srednjim, a povremeno i u osnovnim školama na području Grada Pule. Cilj projekta je educirati učenike o vrijednostima i mogućnostima civilnog društva te ih potaknuti na preuzimanje aktivnije uloge u vlastitom i životu zajednice u kojoj žive i uče. Program je podijeljen na edukativne radionice i treninge za voditelje te prak-

U Hrvatskoj ima dobrih, baš dobrih zborova. Stanje u Istri bi moglo biti bolje. Ne samo da pjevaju iz zadovoljstva, već da se potrudu oživjeti glazbu kroz pjevanje na jedan prirodniji način i na višem estetskom i kvalitativnom nivou.

Budući da su mnogi na <http://rojcneta.pula.org> ovaj intervju 100 % već pročitali, u Vezniku objavljujemo samo jedan njegov dijelac za one koji nisu, a koji će to sigurno 100% učiniti.

Objasni nam značenje imena Rondo Histriae i tko je smislio službeni naziv zbora koji je danas vrlo prepoznatljiv?

- Rondo označava krug, nešto što se ponavlja, dok je riječ Histriae preuzeta iz latinskog jezika to je naziv za Istru. Ime zbora osmislila je prva tajnica udruge gospođa Rosanda Vukelić.

Od kada imate prostorije u Društvenom centru Rojc i kako je stvarati u tako kreativnom okruženju?

- Tijekom 2005. godine dobili smo prostor u kojemu i dan danas radimo i pjevamo. U uređenje prostora uloženo je jako puno vremena, truda i novca. Najzaslužnija osoba za to je Vinko Burić, član i bivši predsjednik Udruge Rondo Histriae. Budući da se naš prostor nalazi u sjevernom krilu Društvenog centra Rojc koji je mirniji i tiši, stvaranje u njemu je ugodno i vrlo produktivno. O Rojcu mislim sve najbolje. Spoj toliko raznorodnih udruga na jednom mjestu zbilja je jedinstven. Drago mi je što živim u gradu koji ima Rojc.

Što je Rondo Histriae do sada osvojio, kada i gdje?

- Godine 2007. u Slovačkoj, u Banskjoj Bistrici osvojili smo Zlatnu lentu. Iste godine u Srbiji, u Negotinu na Mokranjčevim danima - zlato, kao apsolutni pobjednici. Godine 2010. u Novigradu na Državnom natjecanju drugo mjesto i sada u Pragu na međunarodnom natjecanju zborova u Češkoj "Praga Cantat" srebro u kategoriji duhovnih i zlato u kategoriji svjetovne i tradicijske glazbe.

Reci nam nešto o manifestaciji i nastupima u Pragu? Jeste li zadovoljni svojim izvedbama?

- U Pragu smo sudjelovali na 25. Međunarodnom natjecanju zborova pod nazivom "Praga Cantat". Osim nas, bilo je prisutno još dvadesetak zborova iz 12 zemalja. Kao što sam već rekla, natjecali smo se u dvije kategorije. Najprije smo pjevali duhovni program. Taj nastup je bio dosta stresan za zbor, jer su se pjevači međusobno loše čuli. Tako da objektivno nismo znali kako smo pjevali, samo smo znali da možemo bolje. Nastup u kategoriji svjetovne i tradicijske glazbe bio je dobro otpjevan, pjevači su stali bliže jedni drugima i dali sve od sebe. Ocjenivali su nas najveći autoriteti zbarske glazbe u Češkoj.

Čestitamo na nagradi! U Pragu si osvojila i nagradu za najboljeg dirigenta? Jesi li je očekivala, potajno željela? Što ona znači za jednog dirigenta? Možeš li nam pojasniti omjer muških i ženskih dirigentata u svijetu i ima li razlika u njihovom načinju dirigiranja?

- Hvala na čestitki! Nagradu "for the outstanding conducting" uopće nisam očekivala. Nisam ni znala da se dodjeljuje. Ja zapravo, isprva, nisam imala nikakvu reakciju. Zboru je bilo jako drago. Za mene ona znači potvrdu mog rada. Da, drago mi je oko srca zbog nje. U profesionalnom svijetu u velikoj većini prevladavaju muški dirigenti, dok u amaterskom svijetu ima dosta žena koje se bave dirigiranjem. Ne postoji razlika u tehničkom smislu dirigiranja. Razlika je u energijama - muškoj i ženskoj.

tičnu provedbu, a godišnje uključuje oko 500 srednjoškolaca.

Suncokret u neposrednom radu s korisnicima

predstavlja nastojanje većeg broja organizacija i ustanova – Zelena Istra, Suncokret-Pula, ZUM, Metamedij, Crveni križ Pula, Obiteljski centar Istarske županije – da promoviraju vrijednosti volonterskog rada, uključujući na taj način što veći broj građana u život zajednice.

Projekt "Most" - povezuje, povezuje...

Želeći smanjiti razlike i na taj način zbliziti ljude koji žive u blizini jedni drugih, Udruga Suncokret - Pula od 2005. godine provodi projekt pod nazivom "Most". Tijekom proteklih godina povezano je više od 300 učenika i učenica te studenata i studentica među kojima su bili i oni veliki i oni mali, oni spretniji i one manje spretni, oni snažni i oni nježni, oni koji mogu sami i oni kojima je potrebna pomoć. Polaznici se "igraju" rukama, osmjesima, riječima i osjećajima..., učeći kako je to kad si drugačiji, a kako je to kad si sličan, kako je to kad ti nedostaju prijatelji i kako je to kad si siguran... Projekt "Most" provodi se u suradnji sa Sveučilištem Jurja Dobrile u Puli, Školom primijenjenih umjetnosti i dizajna-Pula, osnovnim školama Tone Peruško i Vidikovac, Školom za odgoj i obrazovanje te Udrugom cerebralne paralize Istarske županije.

Zahvaljujemo svima na vremenu, trudu i toplini što ste ih poklonili jedni drugima. Napisala: Suzana Fraberger, Udruga Suncokret - Pula

INTERVJU S VINKOM BURIĆ, VODITELJICOM I DIRIGENTICOM ZBORA RONDO HISTRIAE

Poštovati istinitost glazbe i dušu publike

Što misliš o stanju zborova i zbarskih nastupa u Istri i Hrvatskoj?

- Konkretno u Istri, kao što sama znaš, ne postoje profesionalni zborovi, svi su amaterski. Dakle, nitko od zbarskih pjevača nije plaćen. Pojedini zborovi nastoje se voditi prema načelima profesionalnog rada, što podrazumijeva ozbiljan trud koji uključuje rad na vokalnoj tehnici pjevača, promišljeno približavanje istinitoj izvedbi svake partiture, što nadalje podrazumijeva kanstantno obrazovanje i praćenje novih dostignuća u pedagogiji vođenja zborova samih dirigenata. Malo je takvih zborova u Istri. U Hrvatskoj ima dobrih, baš dobrih zborova. Stanje u Istri bi moglo biti bolje. Ne samo da pjevaju iz zadovoljstva, već da se potrudu oživjeti glazbu kroz pjevanje na jedan prirodniji način i na višem estetskom i kvalitativnom nivou. Jednostavno, trebali bi više poštovati istinitost glazbe i dušu publike.

Razgovarala Rudija Pavličević.

POVODOM MEUNARODNOG MJESECA BORBE PROTIV OVISNOSTI

Kockanje, VELIKI problem mladih u Hrvatskoj

Na pitanja odgovorio:

Doc.dr.sc. Neven Ricijaš, Sveučilište u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet
Voditelj istraživanja „Navike i obilježja kockanja adolescenata u urbanim sredinama RH”

Suradnice na istraživanju:

Dora Dodig, prof. Sveučilište u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet
Doc.dr.sc. Valentina Kranželić, Sveučilište u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet
Aleksandra Huić, prof. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Odsjek za psihologiju

Je li kockanje mladih u Hrvatskoj postao ozbiljan problem vrijedan naše pažnje? U razgovoru s profesorom Nevenom Ricijašom, voditeljem istraživanja „Navike i obilježja kockanja adolescenata u urbanim sredinama RH”, saznali smo neke zanimljive, ali i alarmantne podatke, još uvijek nedovoljno prepoznate od strane šire javnosti.

11. Studenog 2011. održao stručno-znanstveni skup naziva “Kockanje mladih - istraživanje i iskustva iz prakse u Hrvatskoj godine. Možete li nam reći koji su zaključci stručnog skupa?

Ovaj stručno-znanstveni skup dio je aktivnosti znanstveno-istraživačkog projekta o kockanju mladih u Hrvatskoj koji se oko dvije godine provodi na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Nakon provedenog pilot istraživanja u Zagrebu, te opsežnog istraživanja na uzorku od gotovo 2.000 učenika u Rijeci, Osijeku, Splitu i Zagrebu, ovim Skupom htjeli smo prezentirati rezultate istraživanja široj stručnoj javnosti, te čuti iskustva drugih struka koje rade s djecom i mladima, o problemima s kojima se susreću u području kockanja mladih. Prvi značajan doprinos leži u interdisciplinarnosti sudionika i regionalnoj zastupljenosti, koja nas je nadasve iznenadila. Na jednom mjestu obuhvatili smo stručnjake zaposlene u različitim sustavima, kao i predstavnike

brojnih ministarstava, kao što su Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo financija, Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, Agencije za odgoj i obrazovanje, zatim su došli predstavnici Pravobraniteljice za djecu, UNICEF-a, gradskih uprava itd. Kako se radi o interdisciplinarnom području, koje također uključuje i senzibilizaciju o ovom području, bili su prisutni predstavnici različitih priređivača igara na sreću, a zaposlenici Hrvatske Lutrije su također svojim izlaganjem govorili o značaju društveno odgovornog priređivanja igara na sreću.

Generalni je zaključak Skupa kako je potrebno govoriti o ovoj temi, kako o njoj nedovoljno znamo na našim prostorima te kako je potrebno razvijati strategije kojima će se smanjiti štetnost kockanja kod mladih, kako trenutno, tako i dugoročno.

Postoje li ikakvi rezultati takvog istraživanja na županijskim razinama?

Generalno između ovih gradova u kojima smo proveli istraživanje, razlike u učestalosti kockanja ne postoje, te nije moguće utvrditi velike razlike između tih županijskih središta. Interesantna je činjenica da Rijeka ima nešto niži udio mladih koji su razvili ozbiljne posljedice zbog kockanja u odnosu na prosjek Hrvatske, ali još uvijek ne možemo sa sigurnošću odgovoriti zašto je to tako. Za to su nam potrebne još neke dodatne analize.

Kada je provedeno istraživanje i kakvi su konačni rezultati?

Istraživanje smo proveli od ožujka do svibnja 2011. godine, te nismo naišli na nikakve probleme, velikom zaslugom Agencije za odgoj i obrazovanje te Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa koji su nas podržali u ovom istraživanju, pomogli nam u organizaciji, budući da su prepoznali važnost takvog pionirskog istraživanja na našim prostorima. Sve škole su također bile vrlo susretljive i dobro organizirane, a i učenicima se sviđalo davati odgovore na ovu temu. Naši rezultati generalno govore o značajnoj uključenosti mladih u igre na sreću u Hrvat-

skoj. Posebno je izraženo učestalo sportsko kladenje. Mladići igraju češće gotovo sve igre na sreću, pa tako i sportske kladionice, što ne čudi budući da se one povezuju sa sportskim utakmicama. Vrlo je indikativna činjenica da je učestalo sportsko kladenje prisutno kod mladića svih dobi (37% mladića redovito se kladi), te se stječe dojam da se radi o normativnom ponašanju, vrlo slično kao što je konzumiranje cigareta i alkohola kod maloljetnika. Drugi oblici kockanja kao što su automat klubovi i virtualne utrke su kod manjeg broja učenika dio redovite zabave (oko 5%). Međutim, s obzirom na ozbiljnost negativnih

psihosocijalnih posljedica kockanja dobili smo zabrinjavajuće podatke, na način da oko 12% mladih već osjeća takve posljedice. Taj postotak izuzetno je visok, te se kao društvo moramo zapitati što ćemo učiniti kako bismo zaštitili mlade od ovakvog oblika zabave koji im zakonom nije dozvoljen i koji donosi brojne negativne emocionalne, psihološke, socijalne i financijske posljedice.

Koliko se pažnje posvećuje toj problematici? Mislite li da je potrebno posvetiti više vremena na edukaciju mladih o tome i na koji način to ostvariti?

Sukladno svemu što sam do sada rekao, apsolutno možemo zaključiti kako se do sada nije dovoljno pozornosti posvećivalo ovoj problematici. Ovo istraživanje kao i održani stručno-znanstveni skup, prvi su korak. Naši daljnji planovi usmjereni su prema kreiranju preventivnog programa za školsko

okruženje, ali i utjecanje na bolji razvoj društveno odgovornog priređivanja igara na sreću kod priređivača te u definiranju bolje zakonske regulative koju bismo rado poticali.

Koliko je kladenje u sportskim kladionicama shvaćeno kao kockarski problem, odnosno shvaćaju li sami mladi to ozbiljno?

Činjenica da mladi ozbiljno ne shvaćaju kladenje u sportskim kladionicama je odgovornost nas odraslih. Prvo priređivača koji na vrlo liberalan način shvaćaju prodavanje ovih usluga maloljetnicima, zatim države koja je otvorila liberalno tržište, koje sa sobom nosi negativne posljedice, a zatim i roditelja te drugih odgojnih utjecaja koji također to vide kao oblik zabave, ne razmišljajući o negativnim posljedicama. Odrasli često misle da se mladi klade na 10kn, te da je bolje da su za to dali novac nego kupili pivo ili nekog drugo alkoholno piće. Također to smatraju dijelom zabave uz gledanje utakmica. Međutim, naše istraživanje pokazuje kako mladi uplaćuju puno više od 10kn, kako su zabrinuti zbog iznosa koji su izgubili, kako ga pokušavaju vratiti drugom prilikom, kako zapadaju u dugove i generalno se osjećaju loše zbog načina na koji kockaju, ali su se „zavrtili“ u taj začarani krug.

Biste li rekli da je kockanje mladih u Hrvatskoj veliki problem?

Rekao bih da jeste. Veći nego što se čini.imali smo dojam da je tako, te nam je to i bilo polazište za istraživanje, a njime smo samo to znanstveno dokazali. Ali mi volimo razmišljati proaktivno i ne pričati samo kako je to problem na našim prostorima, već želimo razmišljati u smjeru – što možemo učiniti po tom pitanju? Koji su sljedeći koraci kako bismo smanjili postojeću štetu, odnosno koje korake moramo poduzeti kako bismo prevenirali razvoj problema kod mladih u budućnosti?

Kako biste komentirali oglašavanje kladenja u medijima?

Oglašavanje kockanja vidim na jednaki način kao i oglašavanje alkohola ili duhanskih proizvoda. Generalno je oglašavanje proizvoda koji su legalni odraslima, a zabranjeni maloljetnicima uvijek jedan dio „sive zone“, te je potrebno u tome biti pažljiv. Nisam za apsolutne zabrane, ali niti za apsolutnu liberalizaciju. Niti jedna krajnost nikada nije dobro rješenje, jer i prohibicija nosi sa sobom brojne negativnosti, te otvara crno tržište, što je još lošije. U svemu treba biti umjeren, pa tako i u oglašavanju igara na sreću.

Razgovarala Svetlana Stojanović.

NATJEČAJI

Stipendije za prevoditelje

Francuski institut u Zagrebu poziva zainteresirane prevoditelje da se prijave na program stipendiranja, kojim se omogućuje boravak u Francuskoj te rad na prijevodu djela na francuskom jeziku. Cilj ovog poziva jest razviti mrežu profesionalnih prevoditelja na strane jezike i potaknuti objavljivanje francuskih djela u inozemstvu. Prvi rok za prijavu jest 20. Prosinac ove godine.

Upute: Poveznica za ovaj program stipendiranja nalazi se na stranicama Culturnet-a. (www.culturenet.hr), pod rubrikom „Natječaj“ i naslovom „Stipendije za prevoditelje“.

Poticanje istraživačkog novinarstva

Mreža za poticanje istraživačkog novinarstva u istočnoj i jugoistočnoj Europi, pod imenom SCOOP, daje financijsku i logističku potporu istraživačkim novinarima. Ono nudi pokrivanje troškova puta, prijevoda, pravnih savjeta, pretraživanje baza podataka i honorira vrijeme potrebno za istraživanje. Rok za prijavu jest 30. Prosinac ove godine.

Upute: Raspisani natječaj nalazi se na stranicama web portala Kulturpunkt (www.kulturpunkt.hr), pod rubrikom „Potpora“. <http://www.kulturpunkt.hr/i/natjecaji/1779/>

Podrška suradničkim, umjetničkim i kulturnim projektima

Balkan initiative fond for Culture podržava kulturne projekte koje provode organizacije u regiji Zapadnog Balkana. Ciljevi natječaja su: jačanje veza kroz umjetnost i kulturu, zatim povezivanje izvora znanja te povezivanje politika i praksa. Natječaj je trajno otvoren.

Upute: Članak o ovoj financijskoj potpori nalazi se na stranicama Kulturpunkta (www.kulturpunkt.hr), pod rubrikom „Potpora“.

Uključivanje Roma u kulturne projekte

Cilj ovog poziva jest potpora odličnih, inovativnih ideja u kulturi, u slabije razvijenim područjima, odnosno u onim dijelovima gdje su prava ljudi i prava manjina ugrožena. Točnije, ovim pozivom nastoji se ojačati i potaknuti oni projekti koji za cilj imaju društveno uključivanje Roma. Rok za prijavu jest 31. prosinac 2012. Godine.

Upute: Natječaj se nalazi na stranici www.soros.org, pod rubrikom Initiatives, a zatim je potrebno „kliknuti“ na rubriku Arts & Culture Program.

<http://www.soros.org/initiatives/arts/news/call-for-proposals-advancing-roma-inclusion-20110616>

KORISNE INFORMACIJE

Potpore mladim znanstvenicima

Riječ je o stalno otvorenom natječaju namijenjenom mladim znanstvenicima. Cilj potpore jest stjecanje iskustva i davanje prilike vrsnim mladim znanstvenicima i stručnjacima iz domovine da posjete najbolje istraživačko-razvojne centre u inozemstvu kako bi uspostavili suradnju i stekli nove vještine potrebne za unaprjeđenje znanosti i tehnologije u domovini.

http://www.stipendije.info/hr/natjecaji/potpore_stjecanje_iskustva

Što financira HAVC?

Dobro je znati da Hrvatski audiovizualni centar redovito objavljuje natječaje s ciljem promicanja audiovizualnog stvaralaštva te putem javnog natječaja dodjeljuje sredstava za poticanje audiovizualne djelatnosti i komplementarnih djelatnosti:

Upute: Više informacija o sljedećim rokovima za prijavu i HAVC-u općenito možete pronaći na njihovoj web stranici www.havc.hr.

http://www.havc.hr/index_hr_det.php?menu_id=27&sm_id=25&spn=1&filmx=

Rezidencijalni program Kamov

Odjel gradske uprave za kulturu Grada Rijeke objavio je poziv na predlaganje rezidencijalnih programa Kamov koji će se sufinancirati sredstvima Grada Rijeke. Ovakvim programom žele se okupiti kreativni pojedinci iz područja književnosti, vizualnih i audiovizualnih umjetnosti te društvenih znanosti u gradu Rijeci.

<http://www.kulturpunkt.hr/i/natjecaji/1841/>

OSVRT NA ZAPISNIK SJEDNICE VJEĆA UDRUGA ROJCA
OD 22. STUDENOG 2011. GODINE

Uočene nepravilnosti, odgovora niotkuda

Budući da su članovi Vijeća u traženom financijskom izvještaju za prvih 10 mjeseci tekuće godine uvidjeli nekolicinu nelogičnosti koje im nitko tijekom sjednice nije mogao ni objasniti ni demantirati, odlučeno je da će sva objašnjenja tražiti pismenim putem od vlasnika Rojca, odnosno Grada nam Pule

ROJCA
SAVEZ
UDRUGA

Nejasne stavke u tom izvještaju odnose se na trošak građevinskih radova u prostorijama Plivačkog kluba Arena, redovni mjesečni trošak za dolazak i intervenciju vanjskih kućnih majstora, iako Rojč već zapošljava domare i kućne majstore, kao i na odvjetničke usluge te neidentificirane sudske pristojbe.

Prihod od telekomunikacijskih antena godišnje iznosi oko 250 tisuća kuna. Što je s tim novcem, je li uopće uplaćen i ako jest, zašto nije nastavljena sanacija krova, kao što je i bilo dogovoreno. Ukoliko ta sredstva ne budu potošena do kraja godine, Rojč ih može, surova istina, smatrati izgubljenim.

Upravo zbog nelogične neusklađenosti opisa radnog mjesta između poslodavca i posloprimca, Rojčani su zbunjeni, a prema tome i nezadovoljni trenutnom situacijom i radom referenta.

I dok je svijeta, bit će i bijaše riječ. Bit će onih koji govore i prisustvuju, bit će i onih koji slušaju i prisustvuju, kao i onih koji govore, ali ne prisustvuju. Bilo je tako i na posljednjoj sjednici Vijeća udruga Rojca održanoj 22. studenog 2011. godine u prostorijama Hacklaba Udruge Monteparadiso. Kao i na svakom okupljanju sa smislom i namjerom, postojao je određeni dnevni red koji je jednoglasno prihvaćen, budući da nije bilo dodatnih prijedloga za izmjenu ili nadopunu istog. Prav za prav, o nekim točkama iz dnevnog reda nije se moglo o cijelosti raspraviti, upravo radi pojedinaca ili skupina s početka ove priče koji govore, ali ne prisustvuju. Pošteno ili ne, neka procijene oni na koje se odnose, a mi ćemo u ovome tekstu na pošten način građanima Rojca i njihovim prijateljima prenijeti zaključke s održanog Vijeća.

Prva točka dnevnog reda odnosila se na u posljednji trenutak podneseni financijski izvještaj Grada Pule za prvu polovicu 2011. godine koji je prisutnima trebao pojasniti gospodin Erik Lukšić, pročelnik Odjela za društvene djelatnosti Grada Pule. Do toga, nažalost, nije došlo, jer je pročelnik u posljednji trenutak otkazao svoj dolazak, iako je isti prethodno najavio. Budući da su članovi Vijeća u traženom financijskom izvještaju za prvih 10 mjeseci tekuće godine uvidjeli nekolicinu nelogičnosti koje im nitko tijekom sjednice nije mogao ni objasniti ni demantirati, odlučeno je da će sva objašnjenja tražiti pismenim putem od vlasnika Rojca, odnosno Grada nam Pule. Nejasne stavke u tom izvještaju odnose se na trošak građevinskih radova u prostorijama Plivačkog kluba Arena, redovni mjesečni trošak za dolazak i intervenciju vanjskih kućnih majstora, iako Rojč već zapošljava domare i kućne majstore, kao i na odvjetničke usluge te neidentificirane sudske pristojbe.

Osim navedenog, Vijeće je od Grada potraživalo i finacijski izvještaj o prihodima Društvenog centra Rojč proizašlih od postavljenih telekomunikacijskih antena na krovu te od uplata za električnu energiju. Posve logično, jer kao i svaka gradska, državna ili ina institucija, osim rashoda, Rojč bi trebao imati, odnosno ima i svoje prihode. I opet,

nažalost, to izvješće nije ustupljeno na uvid. Što bi neki rekli, mudro ili ne: "E sad, vi bi i ovce i novce!"

Ne bi i ovce i novce, već samo pravednu i smislenu preraspodjelu financijskih sredstava namijenjenih razvoju i održavanju ove civilne vojarne. Sukladno tome, zaključeno je da bi se prihodi od plaćanja električne energije i postavljenih antena trebali koristiti za održavanje Rojca, odnosno da ne bi smjeli biti utrošeni za potrebe koje nisu i ne smiju biti vezane uz Rojč.

Primjer ili rezime...Prihod od telekomunikacijskih antena godišnje iznosi oko 250 tisuća kuna. Što je s tim novcem, je li uopće uplaćen i ako jest, zašto nije nastavljena sanacija krova, kao što je i bilo dogovoreno. Ukoliko ta sredstva ne budu potošena do kraja godine, Rojč ih može, surova istina, smatrati izgubljenim.

Tijekom ove prve točke dnevnog reda, razmatrano je i pitanje Koordinacije Društvenog centra Rojč. Proizašli zaključak, i opet, nažalost, glasio bi otprilike ovako: "smisao postojanja iste davno je pod znakom upitnika, budući da donesene odluke nikada nisu provedene, odnosno predstavnici Grada prisutni u Koordinaciji nikada nisu pokazivali pretjeranu motivaciju za rješavanjem postavljenih im upita i prijedloga". Ovo se pitanje pokušalo riješiti i uključivanjem gospodina Lukšića u rad Koordinacije, ali se Grad Pula nikada nije očitovao o tom pisanom i poslanom im prijedlogu. I kao posljednja, ali ne i manje važna diskusija u ovoj, prvoj točki dnevnog reda, odnosila se na čistoću unutar Rojca. Zaključeno je da svima simpatične nam čistačice odlično odrađuju svoj posao, ali i da ne možemo od njih očekivati čuda, jer nemaju nadnaravne sposobnosti. Sukladno tome, trebalo bi uvesti tzv. rasporede čišćenja. Korisnici bi znali kad se koji dio zgrade čisti te bi na taj način mogli čistačkom odredu upućivati na nepravilnosti i zaprljanja.

Sjednica je nastavljena raspravom o ispravnosti dodjele prostora u 2011. godini, odnosno dodjeli prostora bez natječaja i kriterija. Bila je to ujedno i druga točka dnevnog reda koja je također izazvala podugačku međuprisutnu raspravu. Iako su potaknuli predsjednicu Vijeća da upravo taj problem uvrsti u dnevni red, misleći pritom da udruga specijalne policije BAK nije dobila prostor na adekvatan način, predstavnici HDLU-a nisu se pojavili na sjednici. U njihovom odsustvu donesen je jedini logičan zaključak. BAK je udruga, a upravo je Rojč prostor u kojemu udruge mogu i imaju svoje prostore.

Međutim, ostaje neodgovoreno pitanje prema kojim su kriterijima sve te udruge dobile prostor? Zašto one, a ne neke druge? Iako je Savez udruga Rojca u osnivanju poslao Gradu prijedlog mogućeg rješenja ovog problema s naglaskom na potrebu međusobne komunikacije, ponovno, i ponovno raspravljalo se o potencijalnoj opasnosti od neiskorištenosti dodijeljenih prostora u trajanju od 10 godina. Riješenje, trebalo bi jednom godišnje provjeriti jesu li sve udruge registrirane, postoje li uopće i imaju li plan i program rada za tekuću godinu. Budući da je to uloga Grada Pule, jer nitko u Rojcu za to nema ingerencije, vlasnik nekretnine bi trebao u suradnji s SUR-om razraditi i donijeti kriterije za dobivanje prostora te potom ovlastiti adekvatnu osobu za provođenje istih.

Diskusiju o ovom problemu potaklo je i "li-la stanje" Udruge AB Original koja djeluje u Rojcu, točnije u prostorijama Udruge Distorzija, više od tri godine i koja ima više od 50 aktivnih članova, a nema prostor. Nameće se pitanje, zašto ta udruga u posljednjem krugu dodjele prostora u Rojcu nije ušla na listu potencijalnih dobitnika? Odgovora nema, jer nije bilo onih koji su ga mogli ponuditi. Rješenje, svakako pomoći tako aktivnoj udruzi i to slanjem pismene preporuke Gradu.

Raspravljalo se i o sudbini dijela Rojca u kojemu bi trebao biti smješten potencijalni hostel. Zašto potencijalni? E, pa zato što su za njegovo uređenje planovi bili uistinu veliki, a sad o tome nema ni glasa. I ponovno se postavlja pitanje, trebaju li onda taj prostor koristiti udruge? Možda će se neki od vas čitatelja ovog članka složiti, a neki i ne sa stavom prisutnih na sjednici, dakle, postoji prostor za raspravu. Prisutni na Vijeću zaključili su da taj prostor treba biti ostavljen pod opaskom "razvojni" i to sve dok ne bude osmišljen kvalitetan, zajednički i demokratski donesen plan razvoja Rojca.

Treća točka dnevnog reda odnosila se na imenova-

nje, dužnosti, obaveze i ulogu referenta za razvoj civilnog društva i gradskih manifestacija, posebice na ulogu i radne zadatke istog vezano uz Društveni centar Rojč. Prema službenom dopisu Grada Pule, opis radnog mjesta gospodina Morisa Živkovića, izabranog na ovo radno mjesto s mandatom od četiri godine, glasi: citiramo: "referent je zadužen za koordinaciju i praćenje poslova organizacije održavanja i investicija, te rada tehničke službe u Centru gradskih udruga Rojč. Također stoji na raspolaganju svim udrugama oko problema vezanih za aktivnosti unutar zgrade CGU Rojč, davanja informacija iz djelokruga rada Odjela za društvene djelatnosti koje se tiču korisnika prostora u Rojcu i sl.", kraj citata.

Zaključak, prema gore navedenom citatu, referent ima veće ovlasti, nego što ih provodi i realizira. Nakon toga slijedi samo, ponekad mrsko ali. Ali, situacija u Rojcu nije takva, jer, prema riječima referenta, on je zadužen samo i isključivo za poslove tekućeg održavanja zgrade, koordinaciju domarske službe i izdavanje dozvola za održavanje programa, dok za sve ostalo Rojčane mora uputiti na Ured pročelnika. Što proizlazi iz takve kontradiktornosti, naravno, nezadovoljstvo. Upravo zbog nelogične neusklađenosti opisa radnog mjesta između poslodavca i posloprimca, Rojčani su zbunjeni, a prema tome i nezadovoljni trenutnom situacijom i dosadašnjim radom gospodina Živkovića koji je, prema mišljenju vlasnika zgrade, ali ne i njezinih stanara, najkompetentnija osoba za izvršavanje poslova vezanih uz Društveni centar Rojč.

Budući da su Rojčani proteklih mjeseci suočeni s novim krađama, uništavanjem imovine udruga i nepoštivanjem kućnog reda, rad Vijeća nastavljen je raspravom o neizvršavanju dužnosti zaposlenika zaštitarske tvrtke imenovane od Grada. Nakon ovih pomalo teških, ali i potrebnih tema, sjednica je nastavljena, što bi rekli neki, u revijalnom tonu te su predstavljene aktivnosti Saveza udruga Rojca kao i problematika oko registracije. Naime, još uvijek se čak odgovor na žalbu koja je poslana Ministarstvu uprave.

Bila je to još jedna sjednica Vijeća udruga Rojca. Otvorena, a ne zatvorena za javnost. Dakle, svi smo bili pozvani, iako to mnogima nije bio zanimljiv događaj upisan u planer obveza. Možda se neki pitaju što je to Vijeće udruga Rojca. Samo iz naziva možemo isčitati da smo to mi, svi stanovnici Rojca okupljeni u jednom tijelu koje pokušava, a vjerujemo i uspijeva, podići razinu shvaćanja javnosti u odnosu na ovu zgradu. Nije Rojč samo gradska nekretnina namijenjena razvoju civilnog društva. Sve udruge, korisnice ovog besplatnog prostora, imaju prava, ali i obveze u kojima trebamo demokratski raspravljati te donositi prijedloge i zaključke s ciljem poboljšanja uvjeta rada i suživota u tako nam dragom Rojcu. Upravo se o takvim stvarima raspravlja, zaključuje ili proziva na sjednicama Vijeća. Najlakše je biti ponosan na Rojč. Trebamo/ moramo govoriti i upućivati na postojeće probleme. Nepoželjno je samo okrenuti glavu i spustiti pogled s mišlju: "Ma, dobro je, imamo prostor, mnogi nemaju ni to".

Rudija Pavličević

VAŠA VEZA ZA VEZNIK

Drage građanke i građani Rojca, ova-ko bi zasigurno započeo neki politički govor, neke političke stranke koja je, nekom pukom srećom uspjela dobiti priliku da održi govor pred okupljenim "mnoštvom" - članovima udruga. Vjerojatnost nikakva, ali mi je nekako odgovaralo za početak ovog teksta koji nema veze s politikom, ali ima jednu dobru vijest, koja bi mogla započeti tom iskušanom parolom za pridobivanje pažnje, ali ipak započinite ovako:

Od sutra kad ulazite na glavna vrata Rojca, prije nego li zakoračite na prvu stepenicu, pogledajte udesno. Ugledat ćete oglasnu ploču Saveza udruga Rojca i jedan žuti poštanski sandučić. Dobro pročitajte sve što piše na oglasnoj ploči, važno je, a žuti sandučić u svoju memoriju uvrstite kao Vašu vezu za Veznik.

Upravo ćete u taj sandučić ubacivati sve vaše prijedloge, komentare, najave događanja, pohvale i kritike. Mašti na volju, zatrpajte ga, nek' puca po metalnim žutim šavovima. Ako taj tjedan nemate neku ideju, možete ubaciti i po koju kunicu, znate onako kao u fontanu / sandučić sreće - za uspješne projekte, nove ideje, za uspjeh u dobivanju sponzorstava i donacija, za što više članova i uspješno naplaćenih članarina... A gdje ćete čitati o svojoj sreći i uspjesima, nego u Vezniku koji treba štampati svaka tri mjeseca, pa je svaka pomoć - dobro došla.

Sve što ubacite bit će kreirano u zanimljive tekstove i objavljeno u Vezniku i na Rojcnetu, <http://rojcneta.pula.org/>. Eto vam prilike da na još jednostavniji način sudjelujete u kreiranju suživota u Rojcu, ali i za kvalitetnu reklamu udruga kojma želite sve najbolje.

Kako priliči, kulturnim građankama i građanima jednog kulturnog centra, zahvaljujemo Hrvatskoj pošti d.d. na donaciji sandučića.

Napomena, ne ubacujete smeće, jer pored sandučića imate koš za smeće koji tome služi.

www.kultur.rojca.hr
glazba i istarske umjetnosti
festivali i mediji
portal za kulturu
istarske županije

NAJAVA:

BOŽIĆNI BUVLJAK U ROJCU

Potaknuti potrošačkom groznicom koja svake godine u predblagdansko vrijeme zahvaća sav suvremeni svijet pa tako i našu okolinu, Savez udruga Rojca i ove godine organizira "Božićni buvljak u Rojcu" koji će se održati 21. i 22. prosinca od 15:00 do 21:00 sat u zajedničkom prostoru tzv. Dnevnom boravku.

I protekle godine se prodavalo...

To je inicijativa za sve koji imaju, trebaju, nude, poklanjaju, mijenjaju ili povoljno prodaju višak robe, stvari, igračka, nakita i drugih stvari koje ne koriste. Ovom inicijativom želimo u ovo recesijsko vrijeme pokazati da stare stvari imaju svoju priču, vrijednost i funkciju te da nekom drugom mogu biti itekako korisne! Dobrodošle su i maštovite ruketvorine i umjetnički radovi svih oblika i tehnika.

Svi zainteresirani za prodaju na buvljaku svoj stol mogu rezervirati na brojeve telefona: 098/979-40-33 ili na 506-065. Više informacija potražite na rojcnat.pula.org ili na facebooku!

Odlična atmosfera i puno dobre vibre uz glazbu i kuhano vino očekuje vas i ove godine i stoga dodite i pronađite nešto za sebe i svoje najmilije.

... razgledavalo ...

... i kupovalo.

Od ovog broja Veznika predstavljamo vam aktivne protagoniste alternativne glazbene scene u Rojcu. Je li Pula još uvijek prepoznatljiv grad po alternativnoj glazbi, odnosno trebaju li i koncerti biti besplatni kao i obrazovanje, upitali smo Nevena Kacuna iz benda

INTERVIEW

U razgovor se povremeno uključuju i ostali dečki iz benda.

Tko čini bend?

Noisefight čine; Marko Matana (vokal), Andro Bupić (bubanj), Marko Bolković (bas gitara), Slavko Bunčić (gitara) i Neven Kacun (gitara).

Kako je bend nastao?

Bend je osnovan početkom 2010. Godine na inicijativu bubnjara Andreasa Kancelara i gitarista Vidmarija Rašića tadašnjeg benda „ADD“ (punk rock). Nakon odlaska pojedinih članova iz benda, na mjesto basiste dolazi Diego Han, a lead gitarist postaje Slavko Bunčić (Spoiled IQ). Tražeći vokala, u bend zovu Marka Matanu, inače gitaristu iz bivšeg vrlo popularnog benda Skepsis Positive. U toj formaciji, bend je kompletno i mijenja ime u „Noisefight“.

Kroz godinu i pol dana, bend je izmijenio još 3 člana, Diega na basu mijenja Marko Bolković (Skepsis Positive, Newton, Wrong Way), Vidmarija na gitari zamjenjuje Neven Kacun. I zadnja promjena nastupa nakon odlaska bubnjara Andreasa iz benda zbog studija u inozemstvu, kojeg mijenja Andro Bupić (D.J. & Wootchyak, Newton).

Koji stil njeđujete i zašto?

Žanrovski bi bend svrstali u melodic hardcore punk. Promjenu stila sa punk-rocka inicirao je Slavko, na što se ostatak benda složio. To je ajmo reći kompromisni žanr u kojem smo se svi našli, obzirom da imamo različite glazbene ukuse. Želimo da pjesme budu melodične u smislu zanimljivih melodičnih riffova i vokalnih dionica, da budu brze, žestoke kad to smisao pjesme traži i na kraju krajeva zanimljive za slušaoca.

Kako izgleda vaša proba?

Pošto smo u bendu svi prijatelji i u privatnom životu, van prostorije za probe, većinu je vremena opuštena i zabavna atmosfera. Kad ne radimo nove stvari, provodimo vrijeme vježbajući stare, radimo preinake na nekim pjesmama, a često se proba zna svesti na dvosatni razgovor između članova. Teme se nekad ni ne dotiču benda, a uglavnom se raspravljaju i analiziraju pjesme, razmišlja o planovima u budućnosti, svirkama, snimanju materijala, spotova i slično.

Dobro je utrošiti vrijeme na razgovor, jer svi u bendu imaju nešto za reći i nerijetko to urodi dobrim idejama i pozitivnom atmosferom među članovima.

Kako nastaju pjesme?

Najčešće spontano i kad se najmanje trudimo. Obično netko od članova dođe sa idejom, nekim dobrim riffom ili melodijom pa pokušamo to pretvoriti u nešto uhu ugodno, aranžirati pjesmu da ima glavu i rep. Ponekad se dogodi da guštamo „jammajući“ i svirajući nešto sasvim deseto pa se zalomi zanimljiva dionica koja se iskoristi. Ne trudimo se forsirati kreativnost jer najbolje pjesme nastaju kad najmanje očekujemo i kad je najopuštenija atmosfera na probi.

Kako znate da je pjesma gotova?

Nijedna pjesma nikad neće biti do kraja gotova, jer uvijek nešto mijenjamo, prtljamo po pjesmama nebi ih poboljšali. Međutim, možemo reći da je pjesma gotova kad smo svi zadovoljni kako zvuči. Kad je aranžirana kako želimo od intra do završetka pjesme, kad se napisan tekst otpjeva kako svi želimo, kad zrači energijom i dobijemo od pjesme ono što smo htjeli.

Kojim se reakcijama publike najviše radujete, odnosno čega se plašite prilikom nastupa uživo?

Najviše se, naravno, radujemo pohvalama, pozitivnim reakcijama publike, ali ponajviše ustvari kritikama, bilo da su one pozitivne ili negativne. Bitno nam je mišljenje publike i slušatelja, jer često kritika i komentar imaju pozitivan učinak na sam bend. Uzimamo u obzir svačija mišljenja i često ih usvajamo, međutim ne podilazimo kritikama uvijek, jer nam je bitno da zadržimo vlastiti stav i želje te da bend vodimo prema našim zamislima.

Strah i trema pred nastup ne postoje jer dovoljno dugo sviramo zajedno. No ipak je tu faktor iznenađenja kad se primjerice svira na festivalima i koncertima van Pule. Nijednom bendu nije drago kad moraju svirati prvi pred malobrojnom publikom, pa tako ni nama. Međutim, na neki način je to izazov. Jer svi uživamo u svirci i dajemo sve od sebe da zračimo energijom. Ako se nakon izvjesnog vremena u publici osjeti ugodna atmosfera i odobravanje, smatramo da smo napravili dobar posao.

S kim bi najradije od svojih idola nastupio uživo? Zašto?

Pa složili bi se da žanrovski zvučimo najbliže bendovima kao što su Rise Against, Bad Religion ili Ignite. To su nam svima ujedno i idoli, iako svatko od nas ima svoj glazbeni ukus. Ako ikad zasviramo s bilo kojim od navedenih bendova, smatramo da bi to bilo nekakvo ostvarenje sna i na kraju krajeva uspjeh. Uostalom, zamislite sami, čitate sad ovaj intervju sa mladim punk bendom iz Pule, a možda jednom zasviraju kao predgrupa npr. Rise Againstu.

Drž' te nam fige za to! Hvala! ;).

Nastupi za političke stranke - da ili ne i zašto?

Definitivno ne! Ne zanima nas politika u smislu političkih stranaka. Čak štoviše, ne odobravamo većinu političkih postupaka. U nekim pjesmama čak kritiziramo politiku, lažnu demokraciju, nedostatak socijalne svijesti u kapitalističkome svijetu i represiju sistema na malog čovjeka, tj. na sve nas. Nismo bend kojem je bunt glavni opis, međutim kao i većina ljudi, nezadovoljni smo postupcima koje vode režimi, politike i vlade ovoga svijeta. Problemi nas sve okružuju i zahvaćaju pa kroz neke pjesme vodimo tzv. „tih revol“.

Je li pulska scena po nečemu prepoznatljiva dalje od Vodnjana?

Ako izuzmemo Arenu i Mate Parlova kao simbole Pule, definitivno je poznata po punku. Dovoljno je spomenuti fesitival „Monte Paradiso“ koji se održava već 13 godina. Bendovi kao što su rock legende „Atomsko Sklonište“, nu-metal „Popeye“, i naravno neizbježni punkeri „Kud Idijoti“, „Antitodor“ ili „FakofBolani“ poznati su većini slušatelja u hrvatskoj ili barem onima koji prate underground scenu.

Tu su također i nekadašnji trance party-i u sklopu festivala „Media Mediterranea“, ili npr. festival „Viva la Pola“.

Kako bi ti opisao zvuk ili scenu po kojoj je Pula karakteristična?

Uprijašnjem pitanju je ustvari i odgovor na ovo. S time da bi željeli dodati da je pulska scena izuzetno bogata bendovima i kvalitetnom glazbom. U uskoj je sprezi s pulskom publikom, možemo reći da sluša što publika želi i voli i prilagođava se tome. To može biti dobro, međutim pulska je publika kontradiktorna. Jer je poznata po tome što je zahtjevna i puno traži od glazbe, scenskog nastupa, interakcije sa publikom, inovativnosti. Što bi bilo sasvim razumljivo i odobravano, da s druge ta ista publika u većini slučajeva nije inertna, nezainteresirana i da pokaže malo više podrške i odobravanja novim bendovima i svemu što odskače od svakodnevice.

Ti si student, smatraš li Pulu studentskim gradom?

Pula nije studentski grad jer ne zadovoljava osnovne kriterije prema kojima bi ga se moglo svrstavati među studentske gradove. Studenata je premalo da bi dolazili do izražaja kao utjecajna društvena grupa. Biti student znači puno više od samo studirati, polagati ispite i pohoditi predavanja, ali to velika većina studenata ne shvaća i ne zanima ih. Njihov društveni angažman je minimalan, pa čak i u onim sferama života koje pripadaju pozivu za koji su se odlučili.

Što čini studentski grad? Kvalitetan program ili menza, kada bi morao birati

Boyband u akciji

Što bi ti odabrao?

Menza je bitan faktor svakom studentu. Međutim kvalitetan program izuzev onog studijskog programa koji drži imperativ, je po mom mišljenju bitniji od menze. Govoreći iz svoje perspektive, a vjerujem da bi se većina složila samnom, svakom studentu je bitna svojevrsna izvannastavna aktivnost. Osobno smatram da Pula ima štošta ponuditi studentima, valja naglasiti da se uvijek može bolje. No od kulturnih, preko zabavnih, do edukacijskih programa svatko može pronaći nešto za sebe. Međutim, druga strana priče, tj. problem je inertnost studenata i općenito nezainteresiranost za ponudnim. Konkretno u Puli, nude se mnogobrojni festivali, što kulturno-umjetnički, što glazbeno-zabavni, programi raznih udruga, radionice edukativnog karaktera, koncerti, izložbe, književne večeri, kazališne predstave itd. Razumljivo, od svih tih događanja najposjećeniji su događaji zabavnog karaktera, izlasci, brucosijade, koncerti i slično. No opet, posjećenost nije ni približno velika, koliko bi se očekivalo obzirom na broj studenata i broj mladih u gradu kao što je Pula.

Smatrate li da bi i koncerti trebali biti besplatni, kao i npr. obrazovanje?

Bilo bi super da jesu i podržavam ideju da budu besplatni ako se to može. Međutim, kako sam sam više puta bio u organizaciji različitih koncertnih događanja, mogu reći da je prilično teško organizirati koncert koji će biti besplatan, ako koncert ne financira pokrovitelj, grad, županija ili netko treći. U suprotnom, neizbježno je financirati koncert prodajom ulaznica.

Gdje vas uskoro možemo čuti, vidjeti?

Što se tiče koncerata, odlučili smo nakratko stati, napraviti još koju pjesmu, uvežbati stare i početkom sljedeće godine snimiti album prvijenac. Stoga prvi koncert, uz još par bendova, očekujte negdje iza Nove godine u vidu promocije albuma, uz kojeg će se, predstaviti i spot, kojeg snimaju polaznici radionice „Snimi spot“ organizatora udruge „Metamedij“.

Pratiti nas možete na našoj facebook stranici, ili na myspace-u (www.myspace.com/noisefight), gdje ujedno možete i čuti, za sada, dvije snimljene pjesme.

Imate li fan klub, kako vas fanovi mogu naći u pauzama između svirki?

Nemamo neki službeni fan klub. Fanovi i ostali koji se tako osjećaju mogu slobodno doći do nas, prije ili nakon svirke, iskritizirati nas, pohvaliti ili jednostavno popiti piće sa nama i popričati. Bilo bi nam drago. Na kraju krajeva, često publika to i radi.

Razgovarao Marino Jurcan